

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(pentru promovarea economiei digitale și a comerțului electronic)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative pentru promovarea economiei digitale și a comerțului electronic a fost elaborat de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, cu participarea Consiliului Economic de pe lângă Prim-ministrul Republicii Moldova și cu suportul Programului Innovate Moldova (Suedia și UK)
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Prezentul proiect de lege este elaborat în temeiul art.5 din HG nr.143 din 25.08.2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, care prevede că ministerul are misiunea de a analiza situația și problemele din domeniile de activitate gestionate, de a elabora politici publice eficiente în domeniile prevăzute la punctul 6, de a monitoriza calitatea politicilor și a actelor normative și de a propune intervenții justificate ale statului care urmează să ofere soluții eficiente în domeniile de activitate, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizate. Dezvoltarea prezentului proiect este fundamentată pe prevederile Strategiei de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030 (HG nr.650/2023) și a Programului de implementare a acesteia pe anii 2025-2027 (HG 308/2025), Obiectivul general nr.3 Crearea unei economii digitale inovatoare și reziliente. Totodată, drept temei a intervenției normative constituie problemele semnalate de mediul de afaceri privind o serie de probleme legate de dezvoltarea economiei digitale, a comerțului electronic, inclusiv cel transfrontalier, adopției soluțiilor digitale de către mediul de afaceri, promovării soluțiilor digitale în serviciile de plată (Fintech), exporturile de produse și servicii digitale, screening-ului investițional al companiilor digitale, etc.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Situația actuală care impune intervenția legislativă este caracterizată de o serie de bariere administrative, costuri ridicate de conformare și lacune normative care frânează dezvoltarea economiei digitale și a comerțului electronic în Republica Moldova. Mai jos prezentăm situația pe fiecare intervenție legislativă, în parte: I. MODIFICAREA LEGII NR. 880/1992 PRIVIND FONDUL ARHIVISTIC AL REPUBLICII MOLDOVA Sectorul privat, în special companiile cu un volum mare de documente contabile, comerciale, de personal, etc., se confruntă cu costuri semnificative de depozitare fizică a documentației, precum și cu procese administrative ineficiente în ceea ce privește păstrarea acestei documentații. Legislația cu privire la arhive rămâne orientată către păstrarea pe suport de hârtie, iar regimul documentelor digitalizate și al distrugerii originalelor nu este reglementat suficient. Legea nr. 880/1992 nu prevede în mod explicit posibilitatea distrugerii documentelor pe suport de hârtie după digitizare conformă și nici nu recunoaște arhivele electronice gestionate prin infrastructuri de tip cloud privat, ceea ce determină companiile să mențină arhive paralele (fizice și electronice) și să suporte costuri suplimentare. În paralel, implementarea SI „e-Arhiva” este etapizată și condiționată de dezvoltarea infrastructurii guvernamentale de cloud, ceea ce întârzie disponibilitatea unei soluții naționale operaționale și creează incertitudine pentru mediul de afaceri în privința utilizării soluțiilor

de arhivare oferite de furnizori privați. Lipsa unui regim clar de autorizare a prestatorilor de servicii de arhivă electronică împiedică furnizorii privați să dezvolte și să ofere servicii de arhivare digitală recunoscute formal, ceea ce se traduce, în practică, într-un quasi monopol al infrastructurii guvernamentale și într-o descurajare a adopției soluțiilor moderne de arhivare electronică.

Menționăm că în prezent, în paralel la nivel național are loc alinierea legislativă cu Regulamentul european eIDAS - 2, printr-un act normativ separat promovat de MDED (nr. unic 395/MDED/SIS/2026 - PL privind identificarea electronică și serviciile de încredere), care va reglementa serviciul de încredere de arhivare, și nu procesul administrativ de arhivare în sine, la care se referă Legea nr. 880/1992 și la care sunt imperios necesare aceste ajustări, dictate de evoluțiile tehnologice. Prevederile PL privind identificarea electronică și serviciile de încredere, care va substitui actuala Lege 124/2022, se vor aplica oricăror date electronice care au nevoie de conservare pe termen lung (nu doar celor cu semnătură calificată), asigurându-se că tehnologiile folosite garantează că documentul nu a fost modificat în timp, de la momentul arhivării. Pentru regulile de organizare, nomenclatoare arhivistice și termene, se va aplica în continuare legislația națională în domeniul arhivelor, care dictează politica națională și obligația de a arhiva documentele statului și ale companiilor, în timp ce legislația națională privind semnătura electronică și documentul electronic (aliniată cu eIDAS -2) va oferi doar instrumentele tehnico-juridice moderne pentru ca această arhivare să poată fi realizată în siguranță deplină în format digital și în conformitate cu legislația națională specială în domeniul arhivelor.

II. MODIFICĂRI LA CODUL FISCAL 1163/1997

1. Modificarea art. 69⁷ alin. (1) Cod fiscal

În prezent, capitolul 10² „Regimul fiscal al persoanelor fizice ce desfășoară activități independente” din Codul fiscal reglementează regimul special aplicabil persoanelor fizice rezidente care, fără a constitui o formă organizatorico-juridică, desfășoară activități de comerț cu amănuntul prin unități comerciale cu suprafață totală de până la 50 m² și obțin venituri anuale ce nu depășesc plafonul stabilit de legislație.

Textul în vigoare al art. 69⁷ are în vedere, în mod predominant, desfășurarea acestei activități prin unități comerciale fizice (magazine de mică suprafață), fără a menționa expres comerțul cu amănuntul realizat prin intermediul rețelelor de socializare (Instagram Shop, Facebook Shop etc.), ceea ce generează incertitudine cu privire la încadrarea fiscală a persoanelor fizice care comercializează mărfuri prin intermediul unor asemenea rețele.

Din perspectiva dreptului material, activitatea de vânzare a bunurilor prin intermediul platformelor de socializare întrunește elementele definitorii ale comerțului electronic, și anume de activitate de comerț desfășurată prin mijloace electronice, mijloace de comunicare la distanță și contracte încheiate la distanță, după cum este definit de Legea nr. 231/2010 cu privire la comerțul interior. Aceeași activitate se încadrează și în noțiunile de „serviciu al societății informaționale” reglementată de Legea nr. 284/2004, având ca suport infrastructura digitală pusă la dispoziție de furnizori de servicii ale societății informaționale și, după caz, de servicii de intermediere online (Facebook, Instagram, etc.). Suplimentar menționăm, că Legea nr. 105/2003 definește „piața online” drept serviciu care utilizează software (site, parte din site, aplicație) prin intermediul căruia consumatorii pot încheia contracte la distanță cu comercianți sau alți consumatori, această definiție fiind aplicabilă și paginilor comerciale și funcționalităților de tip „shop” integrate pe platformele de socializare.

Cu toate că legislația materială și practica administrativă permit încadrarea comerțului desfășurat prin rețele de socializare în sfera comerțului electronic și al serviciilor societății informaționale, lipsa unei mențiuni exprese a acestei activități în art. 69⁷ din Codul fiscal generează un tratament fiscal neuniform între persoanele fizice care practică comerț cu amănuntul prin magazine tradiționale și cele care desfășoară asemenea activități prin

intermediul magazinelor online, inclusiv de pe rețele de socializare. Pe lângă faptul că o asemenea omisiune stabilește dificultăți de conformare a persoanelor fizice neînregistrate, ea de asemenea creează riscuri de evaziune fiscală.

2. Modificarea art. 103 alin. (1) pct. 13

Conform art. 103 alin. (1) pct. 13 din Codul fiscal, serviciile poștale, inclusiv distribuirea pensiilor, subvențiilor, indemnizațiilor, sunt scutite de TVA, fără drept de deducere. Art. 2 din Legea comunicațiilor poștale nr. 36/2016 definește „serviciile poștale” ca servicii destinate publicului, constând în colectarea, ambalarea (în caz de necesitate), sortarea, transportul trimitărilor poștale și distribuirea sau înmânarea acestora destinatarilor.

Formularea generală conținută în art. 103 alin. (1) pct. 13, corelată cu Diviziunea 53 „Activități de poștă și curier” din Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei, face ca scutirea să se aplice tuturor operatorilor care desfășoară activități poștale și de curierat, fără o delimitare între serviciul poștal universal (de interes general) și serviciile comerciale de curierat.

În același timp, Legea nr. 36/2016 instituie un regim distinct pentru serviciul poștal universal. Art. 25 alin. (1) desemnează Î.S. „Poșta Moldovei” ca furnizor de serviciu poștal universal, art. 22 alin. (1) enumeră expres serviciile ce intră în sfera SPU (scrisori și colete până la anumite greutatea, trimiteri recomandate, cu valoare declarată, cecograme). Tarifele pentru serviciile din sfera serviciului poștal universal sunt stabilite într-un regim special: ele sunt calculate de Î.S. „Poșta Moldovei” și aprobate de ANRCETI, în baza metodologiilor de stabilire a tarifelor și repartizare a costurilor, fiind orientate în funcție de costuri, nediscriminatorii și aplicate unitar pe întreg teritoriul. Acest regim reflectă natura de serviciu de interes general al serviciilor poștale universale și îl diferențiază de serviciile comerciale.

Pe piața serviciilor poștale și de curierat există 75 de furnizori de servicii poștale înscrși în Registrul public al furnizorilor¹, dintre care doar 19 sunt activi - o întreprindere de stat (Î.S. „Poșta Moldovei”, furnizor de serviciu poștal universal și 18 societăți cu capital privat)².

Din Raportul ANRCETI pentru 2024 rezultă că furnizorul serviciului poștal universal Î.S. „Poșta Moldovei”, concentrează 87,7% din traficul total de trimiteri, dar doar 44,7% din veniturile pieței poștale, în timp ce operatorii privați, activi preponderent în afara serviciului universal, dețin 12,3% din volum, dar 55,3% din venituri.

Pe segmentul serviciilor poștale interne, serviciile prestate de Poșta Moldovei (în principal SPU) reprezintă 95,2% din trafic și 67% din venituri, confirmând rolul central al serviciului universal în rețeaua națională. În schimb, pe segmentul serviciilor poștale internaționale, în special la colete și pachete mici asociate comerțului electronic, veniturile provin în proporție majoritară din servicii comerciale non-SPU, segment care generează peste 60% din venitul total al pieței, deși are o pondere mai redusă la volum.

În aceste condiții, regimul actual creează bariere de intrare pentru noii operatori pe piața serviciilor poștale și de curierat, care, neavând drept de deducere a TVA, suportă integral TVA aferent investițiilor în flota auto, oficii, echipamente și software. Mai mult ca atât, serviciile universale au o pondere dominantă în volum, mai ales pe plan intern, însă segmentul non-SPU are deja o pondere majoritară în venituri, motiv pentru care scutirea generală de TVA nu mai este justificată pentru întreg sectorul.

Pe plan european, Directiva 2006/112/CE privind sistemul comun al TVA limitează scutirea pentru serviciile poștale la „serviciile poștale publice”, iar jurisprudența CJUE a clarificat constant că această scutire este strict legală de serviciul poștal universal, prestat în interes general, și nu se extinde la orice servicii de poștă sau curierat oferită în regim concurențial.

¹ Registrul public al furnizorilor de servicii poștale <https://ro.anrceti.md/files/doc/CP/cp.pdf>

² Raportul anual privind serviciile poștale pentru 2024, https://www.anrceti.md/files/filefield/Raport%20anual%20servicii%20po%C8%99tale%202024_web.pdf

În cauza C-357/07 TNT Post UK, Curtea a subliniat că noțiunea de „servicii poștale publice” nu acoperă toate serviciile furnizate de operatorii poștali, ci se referă la prestațiile realizate de furnizorul desemnat al serviciului universal, în condiții de tarife reglementate, uniforme și nediscriminatorii, în vederea accesului general al populației la un set minim de servicii poștale. Curtea a reținut, că scutirea urmărește protejarea unui serviciu de interes economic general, nu favorizarea unor servicii comerciale specifice, astfel încât interpretarea extensivă, în sensul includerii serviciilor negociate individual sau a celor premium, ar depăși obiectivul directivei și ar crea distorsiuni concurențiale.

În aceeași cauză, Curtea a insistat pe principiul neutralității TVA: operatorii care prestează servicii comparabile în regim concurențial nu pot fi tratați diferit din punct de vedere al TVA doar pentru că unul este operator istoric sau deține și calitatea de furnizor de serviciu universal. De aceea, doar serviciile care fac efectiv parte din obligațiile de serviciu universal – adică cele furnizate în baza unui mandat public, la tarife reglementate și cu obligații de acoperire teritorială – pot beneficia de scutire. Serviciile comerciale trebuie supuse regimului general de TVA, pentru a nu crea avantaje fiscale selective.

Astfel excepțiile de la principiul general al taxării trebuie interpretate strict, în lumina obiectivului social al scutirii. Legiuitorul UE a urmărit să protejeze accesul universal la un pachet minim de servicii poștale, nu să acorde un regim preferențial tuturor activităților poștale sau de curierat. Extinderea scutirii la astfel de servicii comerciale ar contraveni principiului neutralității fiscale.

3. Modificarea art. 291 alin. (1) lit. e) Cod fiscal

Taxa pentru unitățile comerciale și/sau prestări servicii este una dintre principalele taxe locale prevăzute de Codul fiscal, datorată pentru fiecare unitate comercială în cadrul căreia se desfășoară activitate de comerț și/sau de prestări servicii. Această taxă a fost concepută ca fiind legată de existența și funcționarea unităților comerciale fizice – magazine, spații de prestări servicii, piețe, care utilizează infrastructura comercială, serviciile publice locale și acces la un bazin de cumpărători ce sunt locuitori a localității respective.

Comerțul electronic este reglementat de Legea nr. 284/2004 privind serviciile societății informaționale ca formă distinctă de activitate comercială, prestată ca serviciu al societății informaționale, la distanță, prin mijloace electronice și la cererea destinatarului, fără a fi condiționată de deținerea unui spațiu comercial fizic deschis publicului. Totodată, Legea nr. 231/2010 privind comerțul interior, în anexa nr. 5, pct. 32 prevede „unitatea comercială de comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau prin internet” ca și unitate de comerț, incluzând astfel magazinele online în sfera taxelor locale pentru unități comerciale și/sau de prestări servicii, indiferent dacă acestea dețin sau nu un spațiu comercial fizic. Această interpretare extinde în practică o taxă concepută inițial pentru unități comerciale fizice asupra serviciilor digitale de comerț electronic, fără o normă expresă care să țină cont de natura lor imaterială și de lipsa folosirii infrastructurii comerciale locale.

Conform Codului fiscal, consiliile locale au competența de a stabili anual cotele concrete ale taxelor locale. Se observă o abordare neuniformă a interpretării legate de aplicabilitatea taxei locale pentru unități de comerț și/sau prestări servicii care operează ca magazine online. La momentul actual există un număr limitat de unități administrativ-teritoriale unde o asemenea taxă există.

La nivelul municipiului Chișinău, Consiliul municipal a instituit taxa locală fixă pentru unitățile de comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau prin internet. În 2020 taxa locală fixă pentru magazine online în mun. Chișinău era de 10.000 lei anual per unitate. Taxa pentru magazinele online se menține și în proiectul Deciziei cu privire la aprobarea și punerea în aplicare a taxelor locale pentru anul 2026³. Astfel, pct. 71 din Anexa 3 prevede:

³ <https://dgfcmc.md/wp-content/uploads/2025/12/Proiectul-de-decizie.pdf>

- a) o taxă fixă de 9.790 lei pentru unitatea de comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comenzi sau prin internet (magazin online, unitate de comerț electronic); și
- b) o taxă „0” pentru unitatea de comerț cu amănuntul prin intermediul caselor de comerț sau prin internet (magazin on-line al producătorilor autohtoni care comercializează fructe și legume proaspete).

Comuna Budești la fel a prevăzut o taxă locală fixă de 4000 lei anual pentru magazin online⁴.

Instituirea unei taxe fixe locale pentru magazinele online a fost criticat de asociațiile de business ca fiind neclară și împovărătoare pentru operatorii mici de e-commerce, în special în absența unei corelări între nivelul taxei și utilizarea infrastructurii comerciale fizice⁵. Situații similare se regăsesc și în alte APL (de exemplu, comuna Budești, orașul Vatra), unde deciziile privind taxele locale prevăd taxe fixe pentru „magazin online”, în timp ce alte APL-uri nu au poziții distincte pentru comerțul electronic și aplică doar categoria generală a taxei pentru unități comerciale și/sau de prestări servicii.

Registrul notificărilor în comerț al municipiului Chișinău arată că, în perioada 2019-2025, numărul unităților de comerț prin internet notificate a crescut de la 53 la 122, cu valori intermediare de 105 (2020), 91 (2021), 74 (2022), 93 (2023) și 104 (2024). În anul 2025 au fost notificate 5045 de unități de comerț, dintre care 122 magazine online; dintre aceste 122 unități, un număr de 39 de magazine online nu au declarat existența vreunei suprafețe comerciale, fiind preponderent antreprenori individuali și întreprinderi micro și mici. Deși registrul nu diferențiază normativ între magazinele online cu și fără spațiu fizic, aceste date confirmă existența unui segment de operatori care desfășoară exclusiv comerț electronic fără spații comerciale deschise publicului, dar care, pot fi încadrați în mod nediferențiat în categoria „unităților comerciale” și supuse unei taxe locale fixe.

Intervenția legislativă propusă nu urmărește excluderea din sfera taxei locale a unităților comerciale fizice, care, pe lângă activitățile offline, dețin și un canal de vânzare online. Scutirea vizată se referă exclusiv operatorilor de comerț electronic care nu dețin spații comerciale deschise publicului pe teritoriul unității administrativ-teritoriale, dar care, în prezent, pot fi supuși unei taxe locale, deși nu folosesc infrastructura comercială fizică. În absența unei distincții exprese în Codul fiscal, atât magazinele online cu spațiu fizic, cât și cele fără spațiu fizic pot fi tratate identic din punct de vedere al taxei locale, ceea ce conduce la impunerea unor costuri fixe nejustificate pentru cei din urmă. Din altă perspectivă, această taxă este și discriminatorie, deoarece taxează magazinele online locale ce concurează cu alte platforme internaționale, ce nu sunt supuse la nivel local acestor taxe.

În plus, practica de taxare a magazinelor online prin taxe locale fixe este atipică în raport cu tendințele europene, unde comerțul electronic este impozitat, în principal, prin TVA și impozite generale, fără instituirea unor taxe locale specifice per „magazin online”. În acest context, tratamentul fiscal local nediferențiat dintre comerțul fizic și comerțul exclusiv online, combinat cu neclaritățile cadrului normativ privind natura „unității comerciale” în cazul comerțului electronic, generează o constrângere pentru dezvoltarea comerțului electronic și justifică necesitatea unei intervenții legislative de clarificare și ajustare a Codului fiscal.

III. MODIFICAREA LEGII 220/2007 PRIVIND ÎNREGISTRAREA DE STAT A PERSOANELOR JURIDICE ȘI A ÎNTREPRINZĂTORILOR INDIVIDUALI

Procedura de verificare și rezervare a denumirii persoanelor juridice este reglementată de următoarele acte normative:

⁴ <https://budesti.md/wp-content/uploads/2025/11/Aprobarea-si-punerea-in-aplicare-a-taxelor-locale.pdf>

⁵ <https://sme.md/practica-neuniforma-a-aplicarii-legislatiei-in-vigoare-cu-privire-la-comertul-electronic/>

(1) Art. 9 alin. (7) din Legea nr. 220/2007, care stabilește că „până la înregistrarea persoanei juridice, organul înregistrării de stat verifică denumirea acesteia sub aspectul disponibilității, distinctivității și al corectitudinii lingvistice”.

(2) Art. 4 alin. (1) din Legea nr. 220/2007, conform căruia „pentru prestarea serviciilor se percepe o taxă, în mărimea și în modul prevăzute de Guvern”.

Potrivit reglementărilor în vigoare și tarifelor practicate de Agenția Servicii Publice (ASP), rezervarea denumirii unei companii presupune achitarea unei taxe de 71 de lei pentru verificare și rezervare pe o perioadă de până la 6 luni, la care se adaugă taxele de înregistrare propriu-zisă care variază între 1.149 lei (termen standard de 24 de ore) și 4.596 lei (procedura urgentă de 4 ore), plus 100 de lei pentru elaborarea, redactarea și aprobarea denumirii.

În prezent, procedura de rezervare a denumirii creează mai multe probleme practice care afectează mediul de afaceri. Antreprenorii sunt obligați să achite taxa de verificare și rezervare pentru fiecare tentativă, fără a avea acces la un instrument online gratuit care să permită verificarea preliminară a disponibilității denumirii în Registrul de stat al unităților de drept. Această situație generează costuri suplimentare nejustificate, deoarece solicitanții plătesc repetat pentru verificarea diferitelor variante de denumiri; incertitudine procesuală, deoarece antreprenorii sunt nevoiți să testeze disponibilitatea unei denumiri contra cost, fără a avea o claritate prealabilă dacă denumirea va fi acceptată.

Din perspectiva principiului proporționalității, perceperea repetată a taxei pentru tentative succesive, în lipsa unui mecanism gratuit și transparent de verificare preliminară, constituie o măsură excesivă raportată la scopul legitim urmărit (și anume protecția distinctivității denumirilor comerciale).

Analizând experiența statelor europene, și anume a României⁶ și a Estoniei⁷ se poate observa că obiectivul protecției denumirilor comerciale poate fi realizat prin soluții digitale transparente și gratuite, fără a transfera riscul procedural și costurile de explorare a denumirilor asupra solicitantului.

IV. MODIFICAREA LEGII 114/2012 CU PRIVIRE LA SERVICIILE DE PLATĂ ȘI MONEDA ELECTRONICĂ

1. Introducerea regimului „societăți de plată mici”

Legea nr. 114/2012 instituie un regim unic de licențiere pentru societățile de plată, cu cerințe de capital propriu de 350 000 / 900 000 / 2 200 000 lei, în funcție de serviciile prestate, și un set complex de obligații organizaționale și prudențiale.

Aplicarea acestor cerințe în mod uniform pentru toți participanții, inclusiv pentru startup-uri și fintech-uri cu volum redus de operațiuni, generează bariere de intrare, întrucât costurile de capital și conformare sunt disproporționate în fazele incipiente de dezvoltare. Acest lucru limitează intrarea pe piață a unor actori mici și inovatori, reduce presiunea concurențială și încetinește digitalizarea operațiunilor de plată.

PSD2 a fost concepută pentru a deschide piața serviciilor de plată pentru noi participanți și pentru a permite statelor să creeze regimuri naționale pentru instituții de plată cu volum limitat. Experiența statelor membre arată că utilizarea acestei opțiuni facilitează dezvoltarea ecosistemului fintech, în special pentru soluții de plăți integrate în platforme digitale, marketplace-uri și servicii de nișă.

Un exemplu relevant este Polonia, care prin modificarea Legii privind serviciile de plată a introdus categoria de instituții de plată mici ca entități autorizate să presteze servicii

⁶ Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC), România. (2022). Verificare și rezervare denumire firmă. <https://www.onrc.ro/index.php/ro/inmatriculari/operatiuni-prealabile/verificare-si-rezervare-firma>

⁷ [9] e-Estonia. (2024). e-Business Register – Estonia's digital company registration system. https://e-estonia.com/solutions/ease_of_doing_business/e-business-register/

de plată cu volum limitat, operând exclusiv pe teritoriul național, pe baza unei proceduri simplificate de înregistrare la autoritatea de reglementare⁸.

Urmare a acestei modificări, în Polonia numărul instituțiilor de plată mici a crescut de la 10 entități în 2018 la peste 130 în 2021, iar după câțiva ani a ajuns la aproximativ 134-169 entități, de circa trei ori mai multe decât instituțiile de plată autorizate conform regimului general. În perioada 2019-2021, instituțiile de plată mici din Polonia au procesat aproape 17 milioane de tranzacții cu o valoare cumulată de circa 3,5 miliarde PLN. Acest regim a permis în mod special platformelor digitale și fintech-urilor să intre pe piață rapid, cu costuri mai reduse de conformare și să testeze modele de afaceri, multe dintre ele migrând ulterior către regimul de licențiere general.

În Republica Moldova nu există, în prezent, un regim comparabil pentru prestatori de servicii de plată cu volum limitat, ceea ce conduce la un decalaj considerabil față de statele UE în atragerea și dezvoltarea fintech-urilor locale și a serviciilor de plată inovatoare.

2. Modificarea art. 59 din Legea nr. 114/2012

În prezent, regimul juridic al rambursării sumelor achitate prin intermediul plăților electronice este reglementat de art. 56 și art. 59 din Legea nr. 114/2012, coroborat cu Hotărârea BNM nr. 12/2024. În special, art. 59 din Legea nr. 114/2012 permite plătitorului să solicite prestatorului de servicii de plată rambursarea unei operațiuni autorizate în anumite condiții.

În practică, mecanismul de rambursare (cunoscut sub denumirea de „chargeback”) este uneori defectuos. Plătitorii pot solicita și obține rambursarea în baza art. 59 din Legea nr. 114/2012 chiar și în situațiile în care mărfurile comandate au fost deja livrate în modul corespunzător de comerciant și recepționate de consumator. Astfel, comercianții se confruntă cu fenomenul de fraudă prin rambursarea din rea-credință a consumatorilor.

Lacuna constă în lipsa unei obligații legale exprese a prestatorului serviciilor de plată de a refuza rambursarea în cazul în care există dovezi de livrare a bunului. Această situație generează pierderi financiare nejustificate pentru comercianți și îmbogățire fără justă cauză pentru cumpărătorii de rea-credință.

V. MODIFICAREA LEGII NR. 133/2016 PRIVIND DECLARAREA AVERII ȘI A INTERESELOR PERSONALE

În prezent există un regim juridic diferențiat aplicat instrumentelor de semnătură electronică și identitate digitală, care avantajează indirect soluțiile furnizate de Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică (STISC) și limitează utilizarea semnăturilor electronice calificate emise de alți prestatori, inclusiv privați, deși acestea sunt recunoscute în temeiul legislației naționale. Hotărârea Guvernului nr. 1141/2017 aprobă Regulamentul privind modalitatea de aplicare a semnăturii electronice pe documentele electronice de către funcționarii persoanelor juridice de drept public în cadrul circulației electronice, stabilind proceduri și soluții tehnice care, în practică, sunt centrate pe platformele guvernamentale (MSign, infrastructura STISC) și generează o exclusivitate de facto a acestor soluții.

Operatorii economici, inclusiv cei care dețin semnături electronice calificate emise de prestatori privați sau din alte state membre ale Uniunii Europene (în condițiile mecanismelor de recunoaștere), întâmpină dificultăți în utilizarea acestor instrumente în relația cu autoritățile publice din Republica Moldova. Multe platforme guvernamentale și proceduri administrative sunt configurate tehnic și normativ astfel încât acceptă, în mod preferențial sau exclusiv, semnătura emisă prin infrastructura STISC (inclusiv semnătura mobilă și certificatele eliberate de prestatori avizați la nivel național) și, în unele cazuri, nu prevăd explicit echivalența juridică și tehnică cu semnăturile calificate emise de alți furnizori, chiar

⁸ <https://www.gov.pl/web/finance/legal-framework-on-payments-and-open-banking-psd2-implementation>

dacă acestea întrunesc cerințele Legii nr. 91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic și ale actelor subsecvente.

Din punct de vedere normativ, Legea nr. 91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic recunoaște, în principiu, echivalența juridică a semnăturii electronice calificate cu semnătura olografă, indiferent de natura prestatorului, atâta timp cât acesta este autorizat și respectă cerințele legale. Totuși, Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1141/2017 și actele tehnice conexe sunt construite în jurul unei arhitecturi centralizate, în care MSign și infrastructura gestionată de STISC sunt punctul unic de referință pentru aplicarea și verificarea semnăturii electronice în sectorul public.

Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale prevede, la art. 6 alin. (2), că declarația poate fi depusă în formă electronică, semnată cu semnătură electronică emisă în condițiile legislației în vigoare, iar subiecții declarării pot obține semnătura electronică cu titlu gratuit, în modul stabilit de Guvern. În practică, această trimitere conduce la utilizarea exclusivă a semnăturilor emise prin infrastructura STISC și consolidează dependența de un singur furnizor public, limitând opțiunea subiecților de a utiliza semnături calificate obținute de la alți prestatori (inclusiv transfrontalieri), chiar dacă acestea sunt recunoscute la nivelul sistemului juridic.

VI. MODIFICAREA LEGII 308/2017 CU PRIVIRE LA PREVENIREA ȘI COMBATEREA SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

În prezent, entitățile raportoare din Republica Moldova semnalează că pragurile interne de evaluare și raportare sunt percepute ca excesiv de restrictive comparativ cu reperele europene, ceea ce conduce la: (i) creșterea volumului tranzacțiilor supuse CDD standard și verificărilor tranzacțiilor care ating pragurile, (ii) costuri de conformare disproporționate pentru prestatorii nebancari a serviciilor de plată și (iii) supraîncărcarea cu raportări bazate preponderent pe criterii cantitative. În special, în segmentul plăților electronice în cadrul comerțului electronic, valorile curente ale pragurilor se suprapun cu dimensiunea tranzacțiilor uzuale, ceea ce afectează eficiența operațională și poate descuraja utilizarea canalelor online de plată, în favoarea numerarului sau a altor soluții alternative.

Evaluarea aplicării Legii nr. 308/2017 și analiza comparativă cu pachetul UE au evidențiat existența unor norme de tip „golden plate”, prin care legislația națională depășește cerințele UE, în special:

- (1) obligația de actualizare anuală a evaluării de risc pentru toate entitățile;
- (2) cerințe uniforme de guvernanta și raportare pentru entități foarte mici, fără bază de proporționalitate explicită;
- (3) mecanisme de blocare automată a relațiilor de afaceri în caz de neconcordanțe la beneficiarul efectiv;
- (4) termene îndelungate de sistare a tranzacțiilor prin decizia Serviciului;
- (5) raportări pe prag aplicate în mod automat, fără legătură clară cu risc sporit;
- (6) sancțiuni de mare intensitate, fără o clauză expresă de proporționalitate și diferențiere pentru încălcări minore.
- (7) Impact disproporționat asupra unor entități raportoare mici și foarte mici, care suportă costuri de conformare similare cu cele ale instituțiilor mari, deși profilul lor de risc este scăzut sau moderat.

Proiectul urmărește ajustarea ținută a unor dispoziții, pentru a elimina supra-cerințele inutile, a întări proporționalitatea și a facilita convergența la standardele UE.

VII. MODIFICAREA LEGII NR. 174/2021 PRIVIND MECANISMUL DE EXAMINARE A INVESTIȚIILOR DE IMPORTANȚĂ PENTRU SECURITATEA STATULUI

Reglementarea actuală din art. 4 lit. b) a Legii nr. 174/2021 utilizează o formulare largă a activităților supuse aprobării prealabile, prin raportare la anumite categorii de activități economice și tehnologice, ceea ce generează incertitudine în practică. În lipsa unei delimitări mai stricte, sfera de aplicare a Legii nr. 174/2021 este extinsă și asupra unor activități economice care nu prezintă în mod real relevanță pentru securitatea statului.

Această incertitudine este accentuată de faptul că aceeași activitate poate fi reflectată în multiple coduri CAEM, iar utilizarea codurilor respective ca reper principal poate produce efecte de supra-reglementare. Prin urmare, este necesară o formulare care să stabilească expres caracterul orientativ al CAEM și să mențină criteriul substanțial: importanța activității pentru securitatea statului.

Pe plan european, Regulamentul (UE) 2019/452 prevede, la art. 4, că statele membre și Comisia pot lua în considerare efectele unei investiții asupra infrastructurilor critice și asupra tehnologiilor critice și produselor cu dublă utilizare, inclusiv inteligență artificială, robotică, semiconductori, securitate cibernetică, aerospațial, apărare, stocare a energiei, tehnologii cuantice și nucleare, nanotehnologii și biotehnologii. Recomandarea Comisiei (2023/6689/C) dezvoltă în continuare cadrul european privind ariile de tehnologie critică relevante pentru securitatea economică a Uniunii.

În acest context, proiectul urmărește să armonizeze norma națională cu standardele europene, dar și să evite extinderea neintenționată a obligației de aprobare prealabilă asupra unor activități care, deși au cod CAEM apropiat, nu privesc în mod real tehnologii critice ori produse cu dublă utilizare.

IV. MODIFICAREA LEGII 105/2023 PRIVIND PROTECȚIA CONSUMATORILOR

1. Clarificarea aspectelor privind expertiza

Cadrul normativ în materia protecției consumatorilor este reprezentat de Legea nr. 105/2003, care consacră o răspundere extinsă a vânzătorului pentru orice neconformitate existentă la momentul livrării produsului sau prestării serviciului, inclusiv pentru produsele digitale, și recunoaște dreptul consumatorului la remediu gratuit, care include reparare, înlocuire, reducere a prețului sau restituirea contravalorii. Mecanismul probator aferent soluționării reclamațiilor consumatorilor este detaliat în art. 25 din Legea nr. 105/2003, care obligă vânzătorul, în cazul refuzului de a satisface reclamația consumatorului pe motivul culpei acestuia din urmă, să demonstreze vina consumatorului printr-o expertiză tehnică, efectuată în termen de până la 14 zile, la o entitate terță, competentă și neutră.

Din interpretarea art. 25 și a dispozițiilor generale ale Legii nr. 105/2003 rezultă că sarcina de a organiza și finanța expertiza tehnică revine, în prezent, integral vânzătorului, fără ca legea să prevadă un mecanism de recuperare a acestor costuri în ipoteza în care expertiza confirmă că neconformitatea este imputabilă consumatorului și că deficiențele nu existau la momentul livrării. Practica semnalată de agenții economici arată că, în numeroase situații, reclamațiile se dovedesc a fi neîntemeiate și abuzive, însă costurile expertizei, inclusiv cheltuielile aferente transportului, manipulării, diagnosticării și examinării tehnice, rămân, indiferent de rezultat, în sarcina exclusivă a comerciantului. Acest fapt generează o sarcină financiară disproporționată, mai ales pentru întreprinderile mici și mijlocii.

Această abordare este reflectată și în practica judiciară, inclusiv în hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție, care statuează că vânzătorul este obligat să dovedească vina consumatorului prin expertiza tehnică efectuată de o terță parte, iar raportul de expertiză constituie probă admisibilă în procesul civil, fără a fi însă reglementată în mod explicit chestiunea repartizării și recuperării costurilor expertizei atunci când culpa consumatorului este stabilită.

Deși Directiva (UE) 2019/771 privind anumite aspecte referitoare la contractele de vânzare de bunuri consacră o protecție substanțială consumatorului privind conformarea bunurilor, inclusiv prin instituirea unei prezumții de neconformitate pentru o anumită

perioadă de la livrare, perioadă în care sarcina probei revine comerciantului, ea nu exclude posibilitatea ca statele membre să reglementeze, într-un mod echilibrat, mecanisme de repartizare a costurilor expertizei, în special în situațiile în care se constată abuz de drept sau culpă manifestată din partea consumatorului. Cadrul național existent, respectiv art. 25 alin. (3) din Legea nr. 105/2003, instituie deja o obligație analogă: dacă vânzătorul sau prestatorul refuză reclamația consumatorului, este obligat să dovedească vina consumatorului prin expertiză tehnică efectuată de o terță parte competentă, în termen de 14 zile. Mecanismul propus se corelează cu această obligație internă, precizând că rambursarea cheltuielilor de expertiză nu poate fi imputată consumatorului atunci când expertiza servea îndeplinirii obligației de probațiune a comerciantului, conform art. 23 alin. (6), ci exclusiv atunci când expertiza demonstrează, prin probe obiective, culpa consumatorului ulterior livrării.

Astfel, în absența unei reglementări interne exprese privind recuperarea costurilor expertizei și a unui cadru funcționat de soluționare alternativă a litigiilor, sistemul actual transferă integral riscul financiar asupra vânzătorului/prestatorului, stimulează reclamațiile de rea-credință și descurajează investițiile în calitate și servicii post-vânzare.

2. Instituirea sistemului intern de soluționare a reclamațiilor pe platformă

La aplicarea normelor prevăzute de Legea nr. 105/2003, antreprenorii invocă faptul că mecanismele actuale de soluționare a reclamațiilor nu sunt eficiente. Consumatorii se adresează frecvent direct la ISSPCPC fără a încerca în prealabil o soluționare amiabilă cu vânzătorul sau prestatorul.

Dezvoltarea accelerată a comerțului electronic și a serviciilor de intermediere online a condus la apariția unor modele de afaceri în care tranzacția dintre consumator și vânzător este mediată de platforme digitale, fără ca acestea să preia calitatea de vânzător sau răspunderea contractuală față de consumator. În prezent, Legea nr. 105/2003 nu conține o reglementare expresă a mecanismelor interne de soluționare a reclamațiilor gestionate de astfel de platforme, deși asemenea mecanisme sunt cunoscute în practica internațională.

Platforme globale de tip Amazon sau Alibaba au dezvoltat sisteme integrate de gestionare a reclamațiilor, prin care consumatorii pot depune direct pe platformă reclamații privind neconformitatea produselor sau probleme de livrare, iar platforma facilitează comunicarea și schimbul de informații între consumator și vânzător. De regulă, în cadrul acestor sisteme, platforma pune la dispoziție o interfață electronică standardizată, notifică vânzătorul cu privire la reclamație, urmărește termenele de răspuns și, după caz, poate formula propuneri de soluționare amiabilă.

În lipsa unei reglementări legale exprese, furnizorii de servicii de intermediere online care activează pe piața națională nu dispun de un cadru clar care să consacre posibilitatea instituirii unor asemenea sisteme interne. Această lacună conduce la o utilizare limitată și neuniformă a mecanismelor interne de reclamații, deși ele ar putea servi drept filtru eficient înaintea sesizării autorității de protecție a consumatorilor sau instanțelor, contribuind la soluționarea rapidă a disputelor mici.

Regimul actual, construit exclusiv pe relația bilaterală consumator-vânzător/prestator, respectiv pe intervenția directă a autorității sau a entităților SAL, nu valorifică rolul potențial al platformelor de intermediere online ca facilitatori ai dialogului între părți și ai soluționării rapide și eficiente a reclamațiilor în mediul online. Absența unei norme exprese care să recunoască și să structureze aceste mecanisme interne descurajează platformele să investească în dezvoltarea lor și lasă neclar statutul lor juridic, inclusiv din perspectiva delimitării față de procedurile SAL și a garanțiilor pentru consumatori.

3 . Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

I. MODIFICAREA NR. 880/1992 PRIVIND FONDUL ARHIVISTIC AL REPUBLICII MOLDOVA

Proiectul propune modificarea Legii nr. 880/1992 privind Fondul Arhivistic, consacrand documentele electronice ca parte a Fondului Arhivistic și permițând distrugerea documentelor pe suport de hârtie care nu au termen permanent de păstrare după scanare și arhivare electronică securizată. Prin urmare, Legea 880/1992 se completează cu Articolul 21¹. Păstrarea documentelor electronice în arhive electronice și „Articolul 27¹ Distrugerea documentelor electronice.

II. MODIFICĂRI LA CODUL FISCAL

1. Modificarea art. 69⁷ alin. (1)

Proiectul de lege are ca obiectiv principal clarificarea și extinderea sferei de aplicare a capitolului 10² din Codul fiscal asupra persoanelor fizice rezidente care obțin venituri din activități independente cu amănuntul desfășurate prin intermediul platformelor electronice, inclusiv prin rețele de socializare de tip Instagram Shop sau Facebook Shop.

Elementul nou esențial constă în includerea expresă, în textul art. 69⁷ alin. (1), a activității desfășurate prin unități comerciale prin intermediul caselor de comenzi sau prin internet, după cum aceasta este definită de Legea nr. 231/2010 privind comerțul interior.

Reformularea propusă urmărește asigurarea unui tratament fiscal echitabil între toate formele de comerț cu amănuntul, reducerea incertitudinilor de încadrare pentru persoanele fizice active pe platforme sociale și consolidarea bazei de impunere prin formalizarea veniturilor obținute din comerț electronic neînregistrat ca activitate de întreprinzător

2. Modificarea art. 103 alin. (1) pct. 13

Obiectivul general al proiectului este ajustarea regimului TVA pentru serviciile poștale și curierat prin limitarea scutirii de TVA fără drept de deducere la serviciile poștale universale, prestate de operatorul desemnat ca furnizori de serviciu poștal universal, în limitele serviciului poștal universal, pentru care tarifele sunt reglementate de ANRCETI.

Elementul nou esențial constă în reformularea art. 103 alin. (1) pct. 13 astfel încât să facă trimitere expresă la serviciul poștal universal, definit de Legea nr. 36/2016 și la furnizorul desemnat, delimitând astfel clasa 53.10 de clasa 53.20 din CAEM. Această modificare clarifică că scutirea vizează doar serviciile universale și serviciile sociale conexe, nu și serviciile de curierat expres, serviciile negociate individual sau serviciile premium.

3. Modificarea art. 291 alin. (1) lit. e) Cod fiscal

Proiectul propune completarea Codului fiscal al Republicii Moldova cu o normă-cadru care clarifică expres că activitatea de comerț electronic, desfășurată exclusiv online, fără unități comerciale fizice amplasate pe teritoriul unității administrativ-teritoriale, nu constituie „unitate comercială” în sensul taxei locale pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii și, în consecință, nu generează obligația de achitare a acestei taxe. Norma vizează furnizorii de servicii ai societății informaționale care oferă bunuri și servicii prin pagini web, aplicații sau alte mijloace electronice, fără a deține spații comerciale deschise publicului pe teritoriul APL, fiind astfel adaptată specificului comerțului electronic ca serviciu prestat la distanță prin mijloace electronice.

Proiectul urmărește atingerea următoarelor obiective:

1) Asigurarea unui tratament fiscal local proporțional cu utilizarea infrastructurii comerciale fizice, prin scoaterea din sfera taxei a operatorilor de comerț electronic fără spațiu fizic;

2) Reducerea costurilor fixe nejustificate pentru întreprinderile care desfășoară exclusiv comerț electronic;

3) Creșterea clarității și predictibilității regimului fiscal pentru comerțul electronic, prin eliminarea practicilor neuniforme la nivelul APL; și

4) alinierea regimului fiscal local la tendințele europene, unde impozitarea comerțului electronic se realizează prin TVA și impozite generale, fără taxe locale specifice per magazin online.

Rezultatul scontat este un mediu fiscal local mai favorabil dezvoltării comerțului electronic și economiei digitale, fără a afecta dreptul APL de a percepe taxa pentru unități comerciale în raport cu spațiile comerciale fizice.

III. MODIFICAREA LEGII 220/2007 PRIVIND ÎNREGISTRAREA DE STAT A PERSOANELOR JURIDICE ȘI A ÎNTREPRINZĂTORILOR INDIVIDUALI

Proiectul de lege urmărește următoarele obiective specifice:

(1) Eliminarea barierelor administrative și reducerea costurilor de conformare pentru antreprenori prin instituirea unui mecanism gratuit de verificare preliminară a denumirii;

(2) Creșterea transparenței și predictibilității procedurii de rezervare a denumirii prin digitalizarea și automatizarea procesului de verificare;

(3) Alinierea procedurii la standardele europene și la bunele practici internaționale în domeniul înregistrării persoanelor juridice.

Proiectul propune modificarea articolului 9 alin. (7) din Legea nr. 220/2007, care să prevadă că anterior înregistrării persoanei juridice, solicitantul beneficiază de posibilitatea verificării gratuite, în regim online, pe portalul oficial al Agenției, a denumirii propuse, sub aspectul disponibilității, distinctivității și conformității lingvistice. Taxa pentru rezervarea denumirii se percepe doar în cazul confirmării posibilității rezervării. În cazul în care documentele pentru înregistrarea de stat se depun de către solicitant în condițiile art. 8 alin. (1) lit. a), solicitantul este obligat să verifice disponibilitatea denumirii până la depunerea efectivă a documentelor.

Astfel prin proiect se instituie verificarea gratuită online preliminară a disponibilității denumirii. Taxa se percepe doar pentru rezervarea efectivă confirmată a denumirii, nu și pentru tentativele de verificare.

IV. MODIFICAREA LEGII CU PRIVIRE LA SERVICIILE DE PLATĂ ȘI MONEDA ELECTRONICĂ

1. Introducerea regimului „societăți de plată mici”

Obiectivul principal este crearea în Legea nr. 114/2012 a regimului „societate de plată mică” apropiat de modelul existent în Polonia.

Elementele esențiale ale proiectului sunt:

(1) Introducerea categoriei „societate de plată mică”, definită ca societate comercială care prestează servicii de plată, are un volum limitat al operațiunilor, își desfășoară activitatea exclusiv pe teritoriul Republicii Moldova și îndeplinește criteriile prevăzute de lege.

(2) Aplicarea regimului de înregistrare, nu de licențiere deplină: persoanele care intenționează să presteze servicii de plată în calitate de societate de plată mică se înregistrează la Banca Națională a Moldovei, pe baza unei proceduri simplificate.

(3) Stabilirea plafonului de volum global, și anume valoarea totală a operațiunilor de plată executate de societatea de plată mică, calculată ca medie lunară pe ultimele 12 luni, nu poate depăși echivalentul în lei a 3 000 000 EUR, care corespunde plafonul maxim permis de art. 32 PSD2 pentru instituțiile de plată mici.

(4) Introducerea unui plafon suplimentar, după modelul existent în legislația din Polonia, potrivit căruia suma totală a fondurilor deținute de societatea de plată mică pentru un utilizator, pe toate conturile de plăți ale acestuia, nu poate depăși echivalentul a 2 000 EUR.

(5) Societăților de plată mici li se permite să presteze serviciile de plată prevăzute de art. 4 alin. (1) pct. 1)-6), exclusiv pe teritoriul Republicii Moldova, dar nu va putea presta servicii de inițiere a plății și servicii de informare cu privire la conturi (art. 4 alin. (1) pct. 8) și 9)).

(6) Societatea de plată mică nu este supusă cerinței de capital minim și capital reglementat. Proiectul instituie obligația de asigurare de răspundere profesională sau garanție comparabilă, care să acopere prejudiciile cauzate utilizatorilor.

(7) Proiectul prevede și un mecanism de tranziție: dacă media lunară a valorii totale a operațiunilor depășește plafonul de 3 000 000 EUR, societatea de plată mică este obligată să notifice Banca Națională și într-un termen de 30 de zile, să depună cerere de licențiere ca societate de plată sau să reducă activitatea sub plafon. În perioada tranzitorie, Banca Națională poate impune restricții temporare.

Prin aceste măsuri, regimul „societății de plată mici” reproduce, în linii mari, arhitectura regimului polonez pentru instituții de plată mici.

2. Modificarea art. 59 din Legea nr. 114/2012

Obiectivul principal al intervenției este de a institui un mecanism legal echitabil de evaluare a cererilor de rambursare pentru plățile autorizate, astfel încât să fie prevenite abuzurile din partea plătitorilor.

Proiectul propune completarea art. 59 din Legea nr. 114/2012 cu un nou alineat (9) care ar institui următoarele elemente noi:

(1) Obligația prestatorului serviciilor de plată de a evalua informațiile și documentele furnizate nu doar de plătitor, ci și de beneficiarul plății (comerciant) anterior efectuării rambursării;

(2) Interdicția efectuării rambursării direct de prestatorul serviciilor de plată dacă din probele prezentate de comerciant rezultă că bunul a fost livrat sau serviciul prestat în modul corespunzător.

(3) Redirecționarea litigiilor între comerciant și consumator către mecanismele prevăzute de legislația civilă și de protecție a consumatorilor, degrevând prestatorul serviciilor de plată de rolul de arbitru în relația dintre consumator și comerciant.

V. MODIFICAREA LEGII NR. 133/2016 PRIVIND DECLARAREA AVERII ȘI A INTERESELOR PERSONALE

Proiectul de lege propune, în primul rând, clarificarea și consolidarea regimului juridic al depunerii declarațiilor de avere și interese personale în formă electronică, prin consacrarea expresă, în Legea nr. 133/2016, a posibilității utilizării oricărei semnături electronice calificate emise în condițiile legislației naționale privind semnătura electronică și documentul electronic, indiferent de natura prestatorului (public sau privat). Astfel, textul legal va distinge clar între standardul de calificare a semnăturii (care determină echivalența juridică cu semnătura olografă) și identitatea prestatorului, excluzând orice interpretare care ar putea conduce la favorizarea unui singur furnizor sau a unei singure infrastructuri tehnice.

În al doilea rând, proiectul va reformula prevederile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 133/2016, astfel încât: (i) să se menționeze expres că declarația depusă în formă electronică, semnată cu semnătură electronică calificată emisă în condițiile Legii nr. 91/2014 produce aceleași efecte juridice ca declarația semnată olograf; (ii) să se prevadă că subiecții declarării pot utiliza, la alegere, orice semnătură electronică calificată recunoscută de dreptul național, nu doar semnături emise prin infrastructura gestionată de o anumită autoritate publică; (iii) să se păstreze posibilitatea oferirii de către stat, cu titlu gratuit, a semnăturilor electronice prin mecanisme stabilite de Guvern, fără ca aceasta să excludă sau să limiteze folosirea semnăturilor calificate emise de alți prestatori.

În al treilea rând, proiectul introduce în dispozițiile finale o normă expresă prin care se mandatează Guvernul să aducă în concordanță actele subordonate, inclusiv Hotărârea Guvernului nr. 1141/2017. Această obligație vizează, în special: (i) ajustarea Regulamentului privind modalitatea de aplicare a semnăturii electronice pe documentele electronice de către funcționarii persoanelor juridice de drept public, astfel încât procedurile și soluțiile tehnice să nu mai creeze, în practică, o exclusivitate de facto pentru platformele centrate pe infrastructura STISC; (ii) configurarea procedurilor și platformelor guvernamentale de depunere și verificare a declarațiilor pentru a accepta, în mod efectiv, toate semnăturile electronice calificate recunoscute de legislația Republicii Moldova, inclusiv cele emise de prestatori privați sau din alte state, în condițiile mecanismelor de recunoaștere aplicabile.

VI. MODIFICAREA LEGII 308/2017 CU PRIVIRE LA PREVENIREA ȘI COMBATEREA SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

Obiectiv general al intervenției este aducerea Legii nr. 308/2017 mai aproape de standardul UE, reducând normele de tip „golden plate”, dar menținând un nivel înalt de protecție a sistemului financiar.

Principalele elemente incluse, țin de următoarele:

(1) Introducerea noțiunii de „entitate raportoare de dimensiuni mici”. Regulamentul (UE) 2024/1624 permite statelor să reglementeze proporționalitatea, inclusiv prin identificarea unor categorii de entități pentru care cerințele procedurale pot fi simplificate, fără a reduce standardul esențial. Prin definirea „entităților de dimensiuni mici” se permite Serviciului să prevadă cerințe simplificate de organizare, evaluare și raportare simplificate.

(2) Consacră proporționalizarea obligațiilor de evaluare a riscurilor. Astfel, proiectul propune actualizarea evaluării riscurilor „periodic, dar nu mai rar de o dată la 2 ani sau la schimbări semnificative”, în loc de „anual” pentru toate entitățile. De asemenea, proiectul clarifică faptul că măsurile de precauție se aplică „în mod proporțional cu riscurile”, ținând cont de natura și complexitatea entităților.

(3) Permiunea de finalizare a identificării beneficiarului efectiv după stabilirea relației de afaceri, într-un termen stabilit intern de entitatea raportoare, bazat pe risc (de regulă până la 1 lună), în locul unui termen rigid. În caz de neconcordanță între datele din registre și cele furnizate de client cu privire la beneficiarul efectiv, entitatea raportoare notifică clientul și solicită actualizare, aplicând măsuri suplimentare proporționale cu riscul. Blocarea automată integrală a activităților cu clientul este înlocuită cu posibilitatea, în caz de risc sporit/suspiciune, de suspendare a relației sau de refuz de tranzacții, în baza evaluării de risc.

(4) Clarificarea păstrării datelor și prelungirilor termenelor de păstrare. Astfel proiectul propune înlocuirea formulei „toate datele” cu „datele și documentele, în măsura în care este necesar”. De asemenea proiectul precizează condițiile de prelungire a termenelor de păstrare a documentelor.

(5) Proporționalizarea raportărilor pe prag. Astfel, raportările pe prag se aplică numai în cazurile și pentru categoriile de clienți sau produse cu risc sporit, potrivit evaluărilor de risc.

(6) Deciziile Serviciului de sistare a tranzacțiilor se limitează la 10 zile lucrătoare, cu posibilitate de prelungire o singură dată, pentru încă 10 zile lucrătoare, în cazuri temeinic justificate și motivate.

(7) Introducerea unei clauze explicite de proporționalitate în aplicarea sancțiunilor. Astfel, proiectul propune ca autoritățile competente să țină cont de natura și gravitatea încălcării, durata, caracterul repetitiv, vinovăția și situația financiară, cu posibilitatea de a aplica cu prioritate măsuri corective pentru încălcări minore.

VII. MODIFICAREA LEGII NR. 174/2021 PRIVIND MECANISMUL DE EXAMINARE A INVESTIȚIILOR DE IMPORTANȚĂ PENTRU SECURITATEA STATULUI

Intervenția urmărește **două obiective** principale.

Primul obiectiv urmărit este clarificarea sferei de aplicare a art. 4 lit. b) prin raportare la noțiunea de tehnologii critice și produse cu dublă utilizare, în concordanță cu dreptul UE.

Al doilea obiectiv urmărit este instituirea unui alineat separat care să prevadă expres că utilizarea codurilor CAEM are caracter orientativ și nu poate extinde sfera de aplicare a Legii dincolo de activitățile care prezintă importanță pentru securitatea statului.

Rezultatul scontat este creșterea previzibilității juridice, reducerea riscului de interpretare excesivă și asigurarea unei aplicări mai precise a mecanismului de examinare a investițiilor.

VIII. MODIFICAREA LEGII 105/2023 PRIVIND PROTECȚIA CONSUMATORILOR

1. Clarificarea aspectelor privind expertiza

Proiectul de lege completează art. 25 din Legea nr. 105/2003 prin introducerea a patru alineate noi, care reglementează regimul cheltuielilor aferente expertizei tehnice a produselor sau serviciilor pretins neconforme, precum și obligația de informare prealabilă a consumatorului cu privire la posibilele implicații. Noul cadru urmărește să corecteze dezechilibrul actual, și se aliniază principiului de proporționalitate consacrat în dreptul Uniunii Europene.

Primul element esențial concretizat în proiect este prevederea expresă a faptului că, în continuare, cheltuielile legate de efectuarea expertizei tehnice sunt suportate inițial de comerciant, ceea ce păstrează standardul ridicat de protecție a consumatorilor și reflectă regula conform căreia sarcina probei revine comerciantului, în temeiul art. 23 alin. (6) din Legea nr. 105/2003. Astfel, consumatorul nu este împiedicat să solicite clarificarea situației de neconformitate a bunului sau serviciului prin expertiză, iar accesul său la remediile prevăzute de Legea nr. 105/2003 rămâne neschimbat.

Al doilea element ține de instituirea unei obligații detaliate de informare a consumatorului, înainte de depunerea cererii de efectuare a expertizei. Astfel, la această etapă, vânzătorul va informa consumatorul, pe suport durabil, cu privire la: (i) intenția de a solicita efectuarea expertizei tehnice; (ii) costul estimativ al expertizei și termenul orientativ de efectuare, cu condiția că acestea să fie rezonabile și să nu depășească tarifele uzuale ale pieței; (iii) faptul că, în cazul în care expertiza stabilește că neconformitatea a apărut din motive imputabile consumatorului și deficiențele invocate nu existau la momentul livrării, comerciantul este îndreptățit să solicite rambursarea cheltuielilor efective, cu excepția situației în care expertiza a fost necesară comerciantului pentru a-și îndeplini propria obligație de probațiune prevăzută de art. 23 alin. (6) din Legea nr. 105/2003; (iv) dreptul consumatorului de a contesta rezultatele expertizei prin mecanisme alternative de soluționare a litigiilor sau în instanța de judecată. Această obligație de transparență materializează

principiul informării corecte și complete a consumatorului, consacrat la nivel european și național, și este aliniată practicilor recomandate în materia plângerilor de consum, conform ghidurilor publicate de autoritățile de protecție a consumatorilor și de rețeaua Centrului European al Consumatorilor.

Al treilea element îl constituie clarificarea situației în care expertiza confirmă neconformitatea inițială a produsului sau serviciului, din motive neimputabile consumatorului. În acest caz, cheltuielile expertizei rămân definitiv în sarcina vânzătorului sau prestatorului, care este obligat să aducă produsul sau serviciul la conformitate în mod gratuit, în conformitate cu art. 20 și art. 25 din Legea nr. 105/2003. Norma consolidează garanția că exercitarea drepturilor consumatorului nu atrage niciun cost atunci când reclamația sa este întemeiată, fiind în deplină concordanță cu jurisprudența națională și europeană privind protecția consumatorului ca parte slabă în raportul juridic.

Al patrulea element este instituirea unui mecanism expres de rambursare a cheltuielilor de expertiză de către consumator, atunci când se demonstrează, prin probe obiective, că neconformitatea a apărut din motive imputabile acestuia, de exemplu, utilizare contrară instrucțiunilor sau factori externi apăruiți după livrare, și că deficiențele invocate nu existau la momentul livrării. Obligația de rambursare nu este aplicabilă în ipoteza în care expertiza a fost necesară comerciantului pentru a-și îndeplini propria obligație legală de probațiune prevăzută de art. 23 alin. (6) din Legea nr. 105/2003. Această distincție este esențială: atunci când comerciantul inițiază expertiza tocmai pentru a determina dacă defectul exista la livrare, adică pentru a răspunde întrebării pe care legea îl obligă să o clarifice, costul acestei expertize nu poate fi imputat consumatorului, indiferent de rezultat. Rambursarea poate fi solicitată exclusiv atunci când expertiza, efectuată de o terță parte independentă, demonstrează cu probe obiective că defectul a fost cauzat de conduita consumatorului ulterior livrării. În această ipoteză, consumatorul va fi obligat să ramburseze vânzătorului sau prestatorului cheltuielile efective suportate, în baza documentelor confirmative prezentate de acesta, fără ca rambursarea să afecteze dreptul consumatorului de a contesta rezultatul expertizei în fața organelor abilitate cu funcții de protecție a consumatorilor, prin mecanisme alternative de soluționare a litigiilor sau în instanța de judecată. Mecanismul creează o repartizare echitabilă a riscurilor: comerciantul avansează costurile pentru a asigura accesul efectiv la expertiză, însă nu rămâne captiv financiar în situația în care expertiza confirmă culpa exclusivă a consumatorului.

2. Instituirea sistemului intern de soluționare a reclamațiilor pe platformă

Proiectul de lege introduce în Legea nr. 105/2003 un nou articol 28¹ care consacră, în mod expres, posibilitatea furnizorilor de servicii de intermediere online, în sensul Legii nr. 53/2025, de a institui sisteme interne de soluționare a reclamațiilor formulate de consumatori împotriva vânzătorilor sau prestatorilor care își oferă produsele ori serviciile prin intermediul acestor platforme. Aceste sisteme au caracter voluntar și nu afectează răspunderea juridică a vânzătorului/prestatorului în temeiul Legii nr. 105/2003. Sistemele vor avea scopul de a acționa ca instrumente procedurale suplimentare, orientate spre soluționarea rapidă și amiabilă a litigiilor.

Textul propus califică sistemul intern de soluționare a reclamațiilor ca mecanism de instrumentare a reclamațiilor gestionat de comerciant, distinct de entitățile de soluționare alternativă a litigiilor (SAL) și de procedurile SAL reglementate în Capitolul IX al Legii. Această delimitare recunoaște rolul platformelor de intermediere online ca facilitatori ai dialogului între consumator și vânzător/prestator.

Proiectul detaliază rolul pe care îl poate avea furnizorul de servicii de intermediere online în cadrul sistemului intern: facilitarea comunicării dintre consumator și vânzător/prestator, monitorizarea electronică a parcursului reclamației și a respectării termenelor rezonabile de examinare, precum și formularea de recomandări sau propuneri de soluționare amiabilă. Platforma nu impune o soluție și nu substituie deciziile

vânzătorului/prestatorului, ale entităților SAL sau ale instanțelor de judecată, ci creează un cadru organizat pentru dialog și negociere.

Un element central al reglementării este reafirmarea faptului că instituirea și utilizarea sistemului intern nu modifică obligațiile legale ale vânzătorului/prestatorului față de consumator: acesta rămâne responsabil de îndeplinirea tuturor obligațiilor care îi revin potrivit Legii nr. 105/2003, inclusiv în ceea ce privește răspunderea pentru neconformitatea produselor sau serviciilor. În același timp, se consacră expres că utilizarea sistemului intern nu poate limita și nu poate condiționa drepturile consumatorului de a se adresa direct vânzătorului/prestatorului, autorităților competente, entităților SAL sau instanțelor de judecată, precum și de a utiliza mecanismele de soluționare online a litigiilor.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

I. MODIFICAREA LEGII NR. 880/1992 PRIVIND FONDUL ARHIVISTIC AL REPUBLICII MOLDOVA

Au fost analizate următoarele opțiuni alternative:

(1) Menținerea situației actuale, fără modificări: această opțiune a fost respinsă, deoarece nu soluționează problemele structurale identificate, și anume problemele legate de lipsa unei piețe a serviciilor de arhivă electronică securizată privată, imposibilitatea clară de distrugere a documentelor pe suport de hârtie după digitizare, incertitudini pentru mediul de afaceri.

(2) Limitarea arhivării electronice doar la infrastructura guvernamentală, fără autorizarea furnizorilor privați: respinsă, deoarece ar genera un monopol al serviciilor de arhivare, precum și ar încetini adoptarea tehnologică și ar transfera integral costurile investiționale asupra sectorului public, contrar practicilor UE, unde sunt acceptate și infrastructuri de tip cloud privat conforme.

(3) Reglementarea arhivării electronice exclusiv prin acte secundare, subordonate legii – respinsă, deoarece aspectele esențiale precum autorizarea prestatorilor de arhivă electronică securizată, recunoașterea expresă a documentelor digitale și condițiile distrugerii suportului fizic necesită reglementare la nivel de lege pentru a asigura securitatea juridică și previzibilitatea normelor.

II. MODIFICĂRI LA CODUL FISCAL

1. Modificarea art. 103 alin. (1) pct. 13

Au fost analizate următoarele opțiuni alternative:

(1) Menținerea situației existente, fără modificarea art. 103 alin. (1) pct. 13, care a fost respinsă deoarece nu elimină barierele de intrare pentru noii operatori, nu asigură neutralitatea TVA și menține nealinierea la Directiva 2006/112/CE.

(2) Eliminarea completă a scutirii TVA pentru toate serviciile poștale și de curierat – respinsă, întrucât ar afecta negativ beneficiarii de prestații sociale, și ar compromite accesibilitatea serviciului poștal universal în zonele rurale și ar contraveni logicii de protecție a serviciilor de interes economic general.

(3) Acordarea unui regim TVA redus pentru anumite servicii poștale (cotă redusă, nu scutire) – opțiune analizată, dar mai complexă din punct de vedere al administrării fiscale și cu impact bugetar dificil de anticipat, în condițiile în care modelul european favorizează scutirea pentru serviciul poștal universal, nu cote reduse.

2. Modificarea art. 69⁷ alin. (1)

Au fost analizate următoarele opțiuni alternative:

(1) Menținerea cadrului legislativ actual: a fost exclusă, întrucât nu oferă un nivel suficient de claritate juridică și nu elimină disparitățile de tratament fiscal față de comercianții tradiționali și magazinele online.

(2) Reglementarea distinctă a unui regim fiscal special pentru comerțul electronic realizat de persoane fizice: a fost exclusă, fiind considerată disproporționată raportat la obiectiv, întrucât ar conduce la fragmentarea regimurilor de impunere și la dificultăți suplimentare de administrare fiscală.

3. Modificarea art. 291 alin. (1) lit. e)

În procesul de elaborare a proiectului au fost analizate mai multe opțiuni alternative de intervenție normativă, care însă nu au fost reținute, întrucât nu asigură un nivel suficient de claritate, proporționalitate și uniformitate în aplicarea taxei locale pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii.

(1) Opțiunea de a menține cadrul normativ actual, fără modificarea Codului fiscal, combinată cu emiterea de recomandări metodologice sau scrisori explicative adresate autorităților administrației publice locale și Serviciului Fiscal de Stat privind tratamentul magazinelor online. Această opțiune ar fi lăsat, în continuare, baza legală neschimbată, iar interpretările divergente ar fi putut persista sau reapărea, în lipsa unei norme exprese la nivel de lege. Prin urmare, nu ar fi oferit contribuabililor un nivel suficient de securitate juridică și predictibilitate.

(2) Reglementarea diferențiată exclusiv prin acte subordonate Codului fiscal, fără modificarea legii. Aceasta a fost considerată inadecvată, întrucât natura unității comerciale și/sau de prestări servicii sunt stabilite prin Codul fiscal, iar actele subordonate nu pot corecta ori restrânge o interpretare extinsă a noțiunii de unitate comercială asupra comerțului electronic fără prezență fizică.

III. MODIFICAREA LEGII 220/2007 PRIVIND ÎNREGISTRAREA DE STAT A PERSOANELOR JURIDICE ȘI A ÎNTREPRINZĂTORILOR INDIVIDUALI

(1) Menținerea situației actuale, fără modificări – această opțiune a fost respinsă deoarece presupune continuarea afectării mediului de afaceri prin costuri nejustificate și impredictibilitate procedurală. Opțiunea dată nu soluționează problema identificată.

(2) Reducerea taxei de verificare și rezervare de la 71 lei, menținând însă obligativitatea achitării pentru fiecare tentativă. Această opțiune a fost respinsă deoarece nu elimină principala problemă, și anume achitarea unei taxe pentru incertitudine. Astfel, o asemenea soluție ar fi incompletă și nu răspunde obiectivelor de transparență și predictibilitate.

(3) Implementarea verificării gratuite de către ASP, fără modificare legislativă. Astfel, ASP ar putea implementa voluntar un instrument de verificare online, fără a modifica cadrul legal, printr-un act administrativ intern. Această opțiune a fost respinsă, deoarece intervenția legislativă este necesară pentru a asigura caracterul obligatoriu, permanent și opozabil al dreptului la verificare gratuită.

IV. MODIFICAREA LEGII 114/2012 CU PRIVIRE LA SERVICIILE DE PLATĂ ȘI MONEDA ELECTRONICĂ

1. Introducerea regimului „societăți de plată mici”

Menținerea exclusiv a regimului de licențiere integrală – opțiune care presupune păstrarea barierelor actuale de intrare, cu dezavantaj competitiv față de alte state europene, unde instituțiile de plată mici sunt deja o parte importantă a ecosistemului de plăți.

2. Modificarea art. 59 din Legea nr. 114/2012

(1) Opțiunea 1: Menținerea cadrului legislativ actual. Această opțiune a fost respinsă deoarece menține riscul pierderilor pentru sectorul de comerț electronic și încurajează practicile de rea-credință din partea unor consumatori.

(2) Opțiunea 2: Reglementarea exclusiv la nivel contractual între PSP și comerciant. Deși inițial s-a analizat posibilitatea consolidării clauzelor contractuale privind mecanismele de comunicare prealabilă, această opțiune a fost respinsă ca fiind insuficientă. Considerăm că situațiile care implică riscul de fraudă, precum cele semnalate de agenții economici, necesită forța coercitivă, care poate fi oferită doar de o normă legală.

V. MODIFICAREA LEGII NR. 133/2016 PRIVIND DECLARAREA AVERII ȘI A INTERESELOR PERSONALE

În procesul de elaborare a proiectului au fost analizate mai multe opțiuni alternative, după cum urmează:

(1) Menținerea situației actuale, fără modificări – această opțiune presupunea soluționarea exclusiv prin practică administrativă, fără intervenție legislativă. Această opțiune a fost exclusă, deoarece nu oferă claritate normativă asupra echivalenței juridice a tuturor semnăturilor electronice calificate utilizate în special de funcționarii publici, menținând riscurile de interpretare divergentă.

(2) Intervenția doar la nivel secundar, prin modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1141/2017, fără ajustarea Legii nr. 133/2016 – această opțiune nu a fost reținută deoarece persista ambiguitatea din Legea nr. 133/2016 privind semnătura electronică și mecanismele stabilite de Guvern.

VI. MODIFICAREA LEGII 308/2017 CU PRIVIRE LA PREVENIREA ȘI COMBATAREA SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

În procesul de elaborare au fost analizată opțiunea alternativă de a menține cadrul normativ existent, fără ajustarea pragurilor. Opțiunea de a păstra pragurile actuale a fost respinsă întrucât ar perpetua problemele semnalate de entitățile raportoare – volum ridicat de raportări „pe prag”, costuri de conformare disproporționate – și ar consolida decalajul față de abordarea europeană din regiune.

VII. MODIFICAREA LEGII NR. 174/2021 PRIVIND MECANISMUL DE EXAMINARE A INVESTIȚIILOR DE IMPORTANȚĂ PENTRU SECURITATEA STATULUI

În procesul de elaborare a proiectului au fost analizate mai multe opțiuni alternative, după cum urmează:

(1) Menținerea situației actuale, fără modificări – a fost analizată opțiunea păstrării formulării actuale, cu listarea activităților exclusiv prin raportare la coduri CAEM. Această soluție a fost apreciată ca insuficientă, întrucât poate genera extinderea neintenționată a sferei legii sau, invers, excluderea unor activități relevante care nu corespund perfect unui cod CAEM determinat.

(2) Eliminarea oricărei trimiteri la CAEM - aceasta a fost respinsă deoarece ar reduce capacitatea practică de identificare a activităților în procedurile administrative. Soluția optimă este menținerea CAEM cu titlu orientativ și păstrarea criteriului material al importanței pentru securitatea statului.

VIII. MODIFICAREA LEGII NR. 105/2023 PRIVIND PROTECȚIA CONSUMATORILOR

1. Clarificarea aspectelor privind expertiza

(1) Opțiunea 1 – menținerea cadrului normativ existent. Această opțiune presupune păstrarea soluției actuale, în care comerciantul organizează și suportă integral cheltuielile expertizei tehnice, indiferent de rezultatul acesteia. Opțiunea a fost respinsă, deoarece aceasta menține dezechilibrul între părți, transferând în mod sistematic asupra comercianților costul reclamațiilor neîntemeiate sau abuzive. De asemenea, menținerea stării actuale afectează întreprinderile mici și mijlocii, pentru care costurile expertizelor pot avea impact financiar semnificativ. Mai mult, menținerea situației actuale nu creează nici un stimulent pentru consumatori de a evita reclamațiile speculative, ceea ce contravine obiectivelor de eficiență ale politicii de protecție a consumatorilor.

(2) Opțiunea 2 – autoreglementare și soluții de soft-law (ghiduri și coduri de conduită). Această opțiune a fost respinsă deoarece nu oferă certitudine juridică participanților la raporturile juridice, precum și nu instituie un temei legal expres și clar și respectiv este una inefficientă.

2. Instituirea sistemului intern de soluționare a reclamațiilor pe platformă

(1) Opțiunea 1 – menținerea cadrului normativ existent, fără intervenție. Această soluție ar însemna păstrarea exclusivă a mecanismelor tradiționale de soluționare a reclamațiilor, fără consacrarea explicită a posibilității platformelor de a institui mecanisme interne de soluționare a reclamațiilor. Această opțiune însă nu valorifică potențialul platformelor de a facilita dialogul între participanții la raporturile de pe platformă, precum și nu oferă claritate privitor la regimul juridic al unor asemenea sisteme interne și înlăturare a confuziei legate de procedurile SAL și statutul juridic al platformei.

(2) Opțiunea 2 – instituirea unui sistem intern obligatoriu pentru toți furnizorii de servicii de intermediere online, cu cerințe uniforme privind procedura, termenele și funcționalitățile tehnice. Deși o asemenea soluție ar fi generat un nivel ridicat de standardizare, ea a fost apreciată ca disproporționată în raport cu diversitatea modelelor de afaceri de tip platformă. Crearea sistemului intern obligatoriu ar crea bariere de intrare pe piață pentru operatorii mai mici și ar afecta libertatea economică. În plus, impunerea unui sistem obligatoriu ar fi transferat asupra platformelor o parte din sarcinile procedurale ale vânzătorilor, fără ca acestea să fie parte a relației contractuale principale.

(3) Opțiunea 3 – calificarea sistemelor interne ale platformelor ca proceduri de soluționare alternativă a litigiilor. Această opțiune a fost respinsă deoarece ar fi impus platformelor obligații și standarde procedurale similare entităților SAL (independență, imparțialitate, reguli formale de procedură) și ar fi putut crea confuzie pentru consumatori cu privire la natura și efectele mecanismelor interne. Intenția proiectului este ca sistemele interne să funcționeze ca instrumente de facilitare și mediere informală, nu ca substitut al entităților SAL.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Impactul proiectului asupra sectorului public este unul multidimensional, vizând eficientizarea proceselor administrative, optimizarea resurselor instituționale și creșterea veniturilor bugetare prin modernizarea cadrului normativ.

Principalele efecte identificate în surse sunt următoarele:

I. MODIFICAREA LEGII NR. 880/1992 PRIVIND FONDUL ARHIVISTIC AL REPUBLICII MOLDOVA

Pentru sectorul public, modificările implică, pe termen scurt, sarcini suplimentare de reglementare și supraveghere: elaborarea și aprobarea regulamentelor privind digitizarea conformă, procedura de expertiză și distrugere a documentelor pe hârtie, standardele tehnice minimale pentru arhivarea digitală și interoperabilitatea cu SI „e-Arhiva”, precum și instituirea procedurii de autorizare și monitorizare a prestatorilor de arhivă electronică securizată.

Pe termen lung, impactul este favorabil. Arhivele de stat și autoritățile cu atribuții de control vor avea acces mai rapid și mai sigur la documentele electronice, cu trasabilitate completă, reducând costurile operaționale. Interoperabilitatea dintre arhivele electronice private și SI „e-Arhiva”, prevăzută la nivel de principiu în Conceptul sistemului, va permite o mai bună completare a Fondului Arhivistic cu documente digitale și va facilita implementarea strategiilor naționale de transformare digitală.

II. MODIFICĂRI LA CODUL FISCAL

1. Modificarea art. 103 alin. (1) pct. 13

Limitarea scutirii TVA fără drept de deducere la serviciile poștale universale va permite o utilizare mai eficientă a resurselor publice, concentrând sprijinul financiar pe segmentul în care Î.S. „Poșta Moldovei” are un rol de serviciu de interes general. În aceste condiții, sectorul public va continua să susțină, prin regimul de scutire, segmentul de interes general, în timp ce va extinde baza de impozitare cu TVA asupra segmentului comercial, care deja produce cea mai mare parte a veniturilor pe piața poștală. Aceasta este în linie cu abordarea UE, care limitează scutirea la serviciile poștale publice și tratează serviciile de curierat și alte servicii poștale comerciale ca operațiuni impozabile cu drept de deducere.

Astfel sectorul public va beneficia de creșterea veniturilor din TVA aferente serviciilor poștale și de curierat comerciale (clasa 53.20 CAEM) prin includerea acestora în sfera impozabilă cu drept de deducere. De asemenea, va consolida rolul Î.S. „Poșta Moldovei” ca furnizor de serviciu poștal universal, cu tarife orientate în funcție de costuri și reglementate de ANRCETI.

2. Modificarea art. 69⁷ alin. (1)

Intervenția legislativă propusă are un impact structural limitat asupra sectorului public, întrucât nu creează instituții noi și nu modifică arhitectura competențelor autorităților fiscale și de supraveghere.

3. Modificarea art. 291 alin. (1) lit. e)

Impactul asupra sectorului public se manifestă, în principal, prin ajustarea bazei de aplicare a taxei locale pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii, în sensul excluderii din aceasta a operatorilor de comerț electronic care nu dețin spații comerciale fizice pe teritoriul unității administrativ-teritoriale.

În municipiul Chișinău, taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii reprezintă cea mai importantă taxă locală după volum, cu venituri estimate de ordinul a 266–297 milioane lei anual, însă veniturile nu sunt raportate defalcat pe subcategorii de unități (magazine fizice, magazine online etc.). Astfel nu există date oficiale publice privind sumele încasate exclusiv de la magazinele online.

Diminuarea potențială de venit aferentă excluderii magazinelor online fără spațiu fizic este, prin urmare, limitată ca pondere în totalul taxei, având în vedere numărul relativ redus al acestor operatori raportat la totalul unităților comerciale (39 de magazine online fără suprafață comercială declarată din 5045 unități de comerț notificate în 2025 în Chișinău).

Pe termen scurt, anumite APL care au instituit taxe fixe specifice pentru magazinele online (cum este cazul municipiului Chișinău sau al unor localități precum Budești și Vatra) pot înregistra o reducere marginală a veniturilor din această sursă, corespunzătoare volumului de activitate al magazinelor online fără spațiu fizic pe teritoriul lor. Pe termen mediu și lung,

însă, clarificarea cadrului normativ și eliminarea costurilor fixe nejustificate pentru comerțul electronic exclusiv online sunt de natură să stimuleze formalizarea și extinderea acestui segment, ceea ce poate conduce la creșterea bazei generale de impozitare (impozit pe venit, contribuții sociale, TVA etc.) și la consolidarea veniturilor publice totale. Din perspectivă administrativă, introducerea unei norme exprese în Codul fiscal va simplifica activitatea Serviciului Fiscal de Stat și a APL, reducând spațiul pentru interpretări divergente cu privire la încadrarea magazinelor online și, implicit, riscul de litigii și contestații, fără a necesita restructurări instituționale sau resurse suplimentare semnificative.

III. MODIFICAREA LEGII 220/2007 PRIVIND ÎNREGISTRAREA DE STAT A PERSOANELOR JURIDICE ȘI A ÎNTREPRINZĂTORILOR INDIVIDUALI

Proiectul de lege generează un impact pe termen scurt pentru ASP reprezentat de necesitatea dezvoltării infrastructurii digitale care să includă un instrument online de verificare a denumirilor, integrat cu Registrul de Stat al Unităților de Drept.

Proiectul nu modifică atribuțiile ASP stabilite prin lege: ASP va continua să exercite funcțiile de verificare a denumirilor sub aspectul disponibilității, distinctivității și conformității lingvistice; rezervarea denumirilor și înregistrarea de stat a persoanelor juridice. Modificarea constă în modalitatea de prestare a serviciului, și anume în introducerea unei etape preliminare gratuite, online, accesibilă solicitantului.

IV. MODIFICAREA LEGII 114/2012 CU PRIVIRE LA SERVICIILE DE PLATĂ ȘI MONEDA ELECTRONICĂ

1. Introducerea regimului „societăți de plată mici”

Impactul principal vizează Banca Națională a Moldovei, care va trebui să ajusteze Regulamentul privind licențierea și înregistrarea prestatorilor de servicii de plată pentru a introduce procedura de înregistrare a societăților de plată mici, precum și să instituie proceduri de supraveghere proporțională, inclusiv verificări privind respectarea plafonului de volum și a plafonului per utilizator.

2. Modificarea art. 59 din Legea nr. 114/2012

Proiectul va avea un impact pozitiv prin reducerea numărului de litigii între comercianți și consumatori, și prin consolidarea mecanismului de rambursare a plăților autorizate, prevăzute la art. 59 din Legea nr. 114/2012.

V. MODIFICAREA LEGII NR. 133/2016 PRIVIND DECLARAREA AVERII ȘI A INTERESELOR PERSONALE

Proiectul va avea un impact predominant organizatoric asupra sectorului public. În plan instituțional, autoritatea de control va beneficia de un cadru juridic mai clar privind utilizarea semnăturii electronice calificate, ceea ce va consolida securitatea juridică a procedurilor de verificare.

Pentru Guvern și pentru autoritățile administrației publice centrale implicate în administrarea platformelor de declarare și a infrastructurilor de semnătură electronică, intervenția legislativă va genera obligația de ajustare a cadrului subsecvent (în special modificarea HG nr. 1141/2017 și a regulamentelor tehnice conexe), în vederea acceptării efective a tuturor semnăturilor electronice calificate recunoscute de legislația națională, indiferent de prestator. Aceasta va presupune revizuirea specificațiilor tehnice, a interfețelor și a procedurilor interne, însă pe termen mediu este de așteptat o eficientizare a proceselor prin creșterea interoperabilității și reducerea dependenței de o singură infrastructură.

La nivelul autorităților și instituțiilor publice ai căror funcționari sunt subiecți ai declarării, impactul constă în principal în creșterea flexibilității în utilizarea instrumentelor de semnătură electronică și în reducerea blocajelor administrative generate de restrângerea de facto la un singur furnizor.

VI. MODIFICAREA LEGII 308 CU PRIVIRE LA PREVENIREA ȘI COMBATerea SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

Implementarea proiectului nu presupune impact structural major asupra arhitecturii instituționale a sectorului public, întrucât atribuțiile SPCSB și ale autorităților de supraveghere rămân neschimbate; modificarea se reflectă preponderent în calitatea și relevanța datelor procesate și în eficiența utilizării resurselor umane și tehnice. Pe termen mediu, se așteaptă îmbunătățirea capacității de analiză strategică și operațională a riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului, inclusiv printr-o mai bună corelare între volumul raportărilor, evaluările naționale de risc și prioritățile de aplicare a legii.

Serviciul și autoritățile de supraveghere trebuie să actualizeze reglementări secundare privind criteriile pentru entitățile de dimensiuni mici și evaluările simplificate și aplicarea raportărilor pe prag în funcție de riscuri.

Impactul instituțional este moderat și poate fi absorbit în activitatea curentă desfășurată de Serviciu și autoritățile de supraveghere.

VII. MODIFICAREA LEGII NR. 174/2021 PRIVIND MECANISMUL DE EXAMINARE A INVESTIȚIILOR DE IMPORTANȚĂ PENTRU SECURITATEA STATULUI

Proiectul are un impact instituțional moderat asupra autorităților implicate în examinarea investițiilor, întrucât nu creează o structură nouă, ci clarifică metodologia de încadrare a activităților supuse autorizării. Instituțiile competente vor aplica un criteriu mai clar de selecție, reducând riscul de interpretări divergente.

Se estimează o eficientizare a activității administrative, prin diminuarea numărului de solicitări care nu cad sub incidența Legii și a controalelor realizate asupra activităților care nu au legătură reală cu securitatea statului.

VIII. MODIFICAREA LEGII 105/2023 PRIVIND PROTECȚIA CONSUMATORILOR

1. Clarificarea aspectelor privind expertiza

Modificările propuse la art. 25 din Legea nr. 105/2003 nu implică instituirea unor noi structuri sau extinderea competențelor legale ale autorităților publice, ci vizează în principal clarificarea relațiilor dintre consumator și operatorul economic în etapa prealabilă sesizării autorității de protecție a consumatorilor. În consecință, impactul instituțional direct asupra sectorului public este moderat, dar de natură să contribuie la utilizarea mai eficientă a resurselor existente ale Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor (ISSNPC).

Prin introducerea obligației de informare prealabilă a consumatorului privind intenția de efectuare a expertizei, costul estimativ și posibilitatea de rambursare a cheltuielilor în caz de culpă, este de așteptat o reducere a numărului de reclamații vădit neîntemeiate înaintate direct către ISSNPC, o parte dintre disputele minore urmând a fi filtrate și gestionate la nivelul relației comerciale directe. Această tendință este în linie cu recomandările formulate în analizele asupra cadrului de protecție a consumatorului, care evidențiază necesitatea perfecționării procedurii de soluționare a reclamațiilor și utilizarea mai eficientă a capacităților instituționale existente.

2. Instituirea sistemului intern de soluționare a reclamațiilor pe platformă

Proiectul nu implică modificări instituționale sau de competențe în cadrul autorităților publice, întrucât sistemele interne de soluționare a reclamațiilor sunt concepute ca mecanisme voluntare, gestionate integral de furnizorii de servicii de intermediere online. Implementarea articolului 28¹ din Legea nr. 105/2003 nu presupune crearea unor noi structuri publice și nici atribuirea unor competențe suplimentare organelor existente de protecție a consumatorilor.

Se anticipează însă un impact pozitiv indirect asupra Inspectoratului de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor și altor organe cu atribuții în domeniul protecției consumatorilor, prin reducerea numărului de cazuri care ajung direct la autoritate fără o etapă prealabilă de dialog și soluționare amiabilă între consumator și vânzător/prestator. Prin utilizarea sistemelor interne integrate în platforme, o parte din litigiile minore sau generate de neînțelegeri factuale pot fi soluționate rapid, înainte de declanșarea unei proceduri administrative sau judiciare.

Pentru sectorul public, proiectul nu generează costuri bugetare suplimentare, deoarece nu reclamă dezvoltarea unor infrastructuri tehnice sau angajarea unui personal nou dedicat gestionării acestor mecanisme. Intervenția legislativă se limitează la crearea cadrului normativ care permite platformelor să organizeze, pe propria infrastructură tehnică, sisteme interne de reclamații și la integrarea lor coerentă în arhitectura existentă de protecție a consumatorilor.

Pe termen mediu, este de așteptat ca volumul de lucru al autorităților să devină mai bine calibrat pe cazurile cu un grad ridicat de complexitate sau cu impact sistemic, în timp ce litigiile de mică amploare vor fi tratate preponderent prin mecanismele interne ale platformelor sau prin soluționare amiabilă. Acest lucru poate contribui la eficientizarea activității autorităților, la scurtarea termenelor de examinare a cauzelor rămase în competența lor și la o utilizare mai bună a resurselor administrative existente.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

I. MODIFICAREA LEGII NR. 880/1992 PRIVIND FONDUL ARHIVISTIC AL REPUBLICII MOLDOVA

Pentru modificarea Legii nr. 880/1992, impactul financiar direct asupra bugetului public este limitat și, în principal, de natură organizațională, fiind justificat prin economii structurale pe termen mediu și lung și prin efectele pozitive asupra mediului de afaceri.

Principalele costuri se vor concentra în: (i) elaborarea și actualizarea actelor normative subsecvente (regulamente privind digitizarea conformă, procedura de expertiză și distrugere, standardele tehnice minimale pentru arhivarea digitală și interoperabilitatea cu SI „e-Arhiva”, procedura de autorizare a prestatorilor de arhivă electronică securizată); (ii) consolidarea capacităților instituționale ale Agenției Naționale a Arhivelor, Serviciului Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică și organului de supraveghere a serviciilor de încredere (formare profesională, eventuale adaptări ale sistemelor IT pentru supraveghere și interoperabilitate). Aceste costuri sunt preponderent de natură administrativă și pot fi acoperite din alocațiile bugetare curente ale instituțiilor, reorientând resurse din activități de gestionare a arhivelor fizice către activități de reglementare și supraveghere a arhivării digitale, fără a necesita, în această etapă, crearea unor noi structuri permanente.

II. MODIFICĂRI LA CODUL FISCAL

1. Modificarea art. 103 alin. (1) pct. 13

Impactul financiar al modificării este estimat ca pozitiv, în principal prin lărgirea bazei de impozitare pe segmentul comercial al serviciilor poștale și de curierat, fără creșterea cheltuielilor bugetare.

Potrivit Raportului ANRCETI pentru 2024, venitul total al pieței poștale a constituit 638,2 milioane lei, dintre care operatorii privați, care sunt activi preponderent în afara serviciului poștal universal, au general circa 55,3% din venituri, echivalentul a aproximativ 353 milioane lei. Serviciile internaționale comerciale reprezintă peste 60% din veniturile totale ale pieței, adică aproximativ 383 milioane lei anual, ceea ce permite estimarea că segmentul comercial (clasa 53.20 CAEM) care va intra în regimul general de TVA se situează în intervalul de 350-400 milioane lei venituri anuale.

Pentru anul 2027, se anticipează aplicarea deplină a noului regim, iar TVA colectată ar atinge 76 milioane lei (380 milioane lei x 20%TVA). Dacă presupunem că aproximativ 50% din această sumă va fi recuperată de operatori ca TVA deductibilă, adică aproximativ 38 milioane lei, rezultă un venit net teoretic de 38 milioane lei. Administrarea TVA pentru segmentul comercial se va face prin mecanismele deja existente ale Serviciului Fiscal de Stat, fără necesitatea unor cheltuieli suplimentare de personal sau infrastructură. Rata de conformare este de 90%, având în vedere că operatorii comerciali sunt deja înregistrați ca subiecți ai impunerii cu TVA. Efectul asupra prețurilor finale este estimat ca fiind limitat, datorită faptului că TVA devine deductibilă în lanțul economic și nu se mai acumulează ca un cost irecuperabil.

În ceea ce privește dreptul de deducere a TVA, modificarea are un efect de structură important. În prezent, serviciile poștale sunt scutite de TVA fără drept de deducere, astfel încât TVA aferentă achizițiilor (flotă auto, combustibil, echipamente, chirii, servicii IT) este suportată integral de operatorii poștali ca un cost, ceea ce descurajează investițiile și intrarea pe piață.

Trecerea serviciilor comerciale de poștă și curierat (clasa 53.20 CAEM) la regimul general de TVA înseamnă că operatorii vor beneficia de drept de deducere pentru TVA aferentă bunurilor și serviciilor utilizate în desfășurarea acestor activități. TVA astfel devine un impozit neutru pentru operatorii poștali, fiind suportat doar de consumatorul final.

Pentru serviciile incluse în sfera serviciului poștal universal, prestate de Î.S. „Poșta Moldovei”, regimul de scutire fără drept de deducere rămâne neschimbat. Pe segmentul poștal Poșta Moldovei va putea deduce TVA, ceea ce îi va permite să concureze în condiții fiscale similare cu operatorii privați.

2. Modificarea art. 69⁷ alin. (1)

Proiectul nu implică costuri suplimentare semnificative la nivelul bugetului public național, nefiind necesare resurse financiare suplimentare pentru funcționarea instituțiilor existente.

Se estimează un impact pozitiv asupra veniturilor bugetare, prin extinderea bazei de impunere și formalizarea veniturilor persoanelor fizice care desfășoară comerț cu amănuntul prin intermediul platformelor sociale și al piețelor online, în condițiile în care aceste venituri vor fi supuse regimului fiscal prevăzut de Capitolul 10² din Codul fiscal.

3. Modificarea art. 291 alin. (1) lit. e)

Impactul financiar direct al proiectului constă în reducerea încasărilor din taxa locală pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii aferente magazinelor online care nu dețin spații comerciale fizice pe teritoriul unității administrativ-teritoriale. În municipiul Chișinău, de exemplu, pentru anul 2025 au fost notificate 5045 de unități de comerț, dintre care 122 magazine online, iar 39 dintre acestea nu au declarat existența vreunei suprafețe comerciale. Astfel, potențiala diminuare a veniturilor locale se limitează la această categorie relativ restrânsă de contribuabili, în raport cu totalul unităților comerciale. În același timp, taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii generează, la nivelul municipiului,

venituri estimate de ordinul a 266–297 milioane lei anual, ceea ce înseamnă că impactul procentual al excluderii magazinelor online fără spațiu fizic este marginal în structura veniturilor bugetare locale.

La nivel de proiectare bugetară, municipiul Chișinău estimează pentru anul 2026 venituri totale de circa 526–527 milioane lei din toate taxele locale, din care aproximativ 297 milioane lei din taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii, fără a defalca însă sumele provenite de la magazinele online. Chiar dacă nu este posibilă, din surse deschise, identificarea exactă a volumului încasărilor de la această subcategorie de contribuabili, numărul relativ redus de magazine online fără spațiu fizic indică un cost bugetar direct limitat, care poate fi compensat prin efectele pozitive pe termen mediu: creșterea numărului de afaceri formalizate, extinderea cifrei de afaceri în comerțul electronic și majorarea veniturilor din impozitele generale (impozit pe venit, TVA, contribuții). Implementarea modificării nu implică cheltuieli suplimentare semnificative pentru administrația publică (nu sunt necesare investiții în infrastructură sau extinderi de personal), fiind vorba în esență de o clarificare normativă la nivel de Cod fiscal, cu eventuale ajustări tehnice minore ale sistemelor informatice și ale formularelor utilizate de APL.

III. MODIFICAREA LEGII PRIVIND ÎNREGISTRAREA DE STAT A PERSOANELOR JURIDICE ȘI A ÎNTREPRINZĂTORILOR INDIVIDUALI

Implementarea mecanismului de verificare gratuită, în regim online, a denumirii persoanei juridice presupune, în principal, costuri unice de dezvoltare și integrare IT, precum și costuri curente reduse de mentenanță, care pot fi acoperite în limitele resurselor bugetare deja planificate pentru digitalizarea serviciilor publice și modernizarea RSUD.

Economiile obținute prin reducerea interacțiunilor la ghișeu, a refuzurilor repetate de înregistrare și a numărului de cereri de reexaminare vor diminua presiunea administrativă asupra ASP și vor permite realocarea internă a resurselor umane către activități cu valoare adăugată mai mare.

În același timp, modificarea regimului taxei astfel încât plata să fie datorată exclusiv în cazul rezervării efective a denumirii nu afectează substanțial veniturile bugetare, întrucât taxa actuală aferentă tentativelor nereușite are un caracter preponderent parafiscal și descurajant, iar ponderea ei în totalul veniturilor din servicii de înregistrare este redusă.

Prin facilitarea unui proces mai previzibil și mai rapid de alegere a denumirii, se anticipează o creștere a numărului de întreprinderi nou-înregistrate și, pe termen mediu, o extindere a bazei de impozitare, ceea ce va genera venituri suplimentare la bugetul public național. În ansamblu, raportul cost–beneficiu al intervenției este favorabil, costurile inițiale de dezvoltare a instrumentului digital fiind compensate de reducerile de cost administrativ și de efectele pozitive indirecte asupra climatului investițional și a activității antreprenoriale.

IV. MODIFICAREA LEGII CU PRIVIRE LA SERVICIILE DE PLATĂ ȘI MONEDA ELECTRONICĂ

1. Introducerea regimului „societăți de plată mici”

Nu se anticipează costuri suplimentare semnificative pentru bugetul public. Activitatea de supraveghere se încadrează în mandatul curent al Băncii Naționale a Moldovei.

2. Modificarea art. 59 din Legea nr. 114/2012

Implementarea proiectului nu implică cheltuieli din bugetul de stat.

V. MODIFICAREA LEGII NR. 133/2016 PRIVIND DECLARAREA AVERII ȘI A INTERESELOR PERSONALE

Implementarea modificărilor propuse la Legea nr. 133/2016 nu generează cheltuieli semnificative suplimentare pentru bugetul public național, întrucât intervenția este concentrată pe clarificarea regimului juridic al utilizării semnăturii electronice calificate și pe asigurarea neutralității tehnologice, fără instituirea unor noi prestații, indemnizații sau mecanisme de finanțare. Costurile directe vor rezulta, în principal, din necesitatea ajustării Hotărârii Guvernului nr. 1141/2017 și a regulamentelor/soluțiilor tehnice conexe, inclusiv adaptarea platformelor electronice utilizate în domeniul public, astfel încât acestea să accepte efectiv toate semnăturile electronice calificate recunoscute de legislația națională, indiferent de prestator.

Aceste costuri sunt estimate ca fiind moderate legate de cheltuielile de dezvoltare și ajustare software, testare și instruire a personalului, care pot fi acoperite din alocațiile deja aprobate pentru digitalizare și mentenanța sistemelor informaționale ale autorităților competente, în cadrul bugetelor anuale și al cadrului bugetar pe termen mediu.

În ceea ce privește subiecții declarării, proiectul nu instituie obligația achiziționării de noi semnături electronice, ci extinde posibilitatea utilizării instrumentelor deja deținute (semnături electronice calificate emise de diverși prestatori), astfel încât nu se creează costuri de conformare suplimentare față de situația actuală, ci, dimpotrivă, se diminuează riscul de costuri suplimentare impuse de dependența de un singur furnizor.

VI. MODIFICAREA LEGII CU PRIVIRE LA PREVENIREA ȘI COMBATerea SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

Proiectul nu implică costuri suplimentare semnificative la nivelul bugetului public național.

VII. MODIFICAREA LEGII NR. 174/2021 PRIVIND MECANISMUL DE EXAMINARE A INVESTIȚIILOR DE IMPORTANȚĂ PENTRU SECURITATEA STATULUI

Proiectul nu presupune cheltuieli bugetare pentru implementare. Eventualele costuri administrative sunt absorbite în bugetele și capacitățile instituțiilor deja competente, în limitele atribuțiilor existente. Nu se estimează necesitatea unor resurse financiare suplimentare majore.

VIII. MODIFICAREA LEGII PRIVIND PROTECȚIA CONSUMATORILOR

1. Clarificarea aspectelor privind expertiza

Modificările propuse nu generează cheltuieli suplimentare pentru bugetul public național, întrucât nu implică crearea de noi instituții, posturi sau programe bugetare dedicate și nu reclamă investiții materiale suplimentare la nivelul autorităților de protecție a consumatorilor.

Impactul financiar se manifestă în principal la nivelul sectorului privat, prin recalibrarea repartizării costurilor expertizelor tehnice între operatorii economici și consumatori. În prezent, costul unei expertize tehnice (judiciare sau extrajudiciare) este determinat în funcție de timpul de lucru al expertului și de complexitatea expertizei, în temeiul metodologiei aprobate de Guvern și aplicate de instituțiile publice de expertiză (Centrul Național de Expertize Judiciare, Centrul tehnico-criminalistic și de expertize judiciare al MAI etc.). Tarifele la serviciile de expertiză judiciară și extrajudiciară se stabilesc pornind de la costul unei ore de activitate a expertului și numărul estimat de ore, iar pentru expertize complexe pot fi aplicate prețuri contractuale; aceste costuri sunt suportate în prezent, în mod curent, de operatorii economici atunci când contestă pretențiile consumatorilor.

Prin instituirea mecanismului de rambursare a cheltuielilor de expertiză în caz de culpă a consumatorului, proiectul nu introduce un cost nou, ci creează posibilitatea legală de recuperare a unui cost deja existent, suportat în mod frecvent de comercianți. Din perspectiva mediului de afaceri, aceasta se traduce în reducerea costurilor nejustificate asociate reclamațiilor neîntemeiate și, implicit, în îmbunătățirea structurii cheltuielilor de conformare, obiectiv susținut și de analizele de impact de reglementare care recomandă diminuarea sarcinilor administrative și financiare inutile pentru întreprinderi, în special pentru IMM-uri. Pe termen mediu, diminuarea acestor costuri nejustificate are potențialul de a se reflecta pozitiv în competitivitatea operatorilor economici și, indirect, în nivelul prețurilor și calității serviciilor oferite consumatorilor.

Pentru consumatorii de bună-credință, impactul financiar este neutru, întrucât, dacă expertiza confirmă neconformitatea inițială a produsului sau serviciului, aceștia nu suportă niciun cost, remediile legale fiind acordate în continuare cu titlu gratuit. Obligația de rambursare intervine exclusiv în situațiile în care expertiza tehnică stabilește în mod clar că neconformitatea a apărut din motive imputabile consumatorului — dovedite prin probe obiective — și că deficiențele nu existau la momentul livrării, iar sumele pretinse de comerciant se bazează pe documente confirmative (facturi, devize, contracte de expertiză). Totodată, rambursarea nu poate fi solicitată în ipoteza în care expertiza a reprezentat instrumentul prin care vânzătorul și-a îndeplinit propria obligație de probațiune prevăzută de art. 23 alin. (6) din Legea nr. 105/2003, întrucât în acest caz costul expertizei constituie o cheltuială inherentă activității comerciale, nu o consecință a culpei consumatorului. Această structură financiară urmărește să fie proporțională și să evite încărcarea consumatorilor onești, concentrând efectul descurajator asupra comportamentelor abuzive, în spiritul recomandărilor europene privind reducerea costurilor tranzacționale nejustificate și a sarcinilor administrative excesive pentru mediul de afaceri.

2. Instituirea sistemului intern de soluționare a reclamațiilor pe platformă

Proiectul nu generează cheltuieli suplimentare pentru bugetul public național, întrucât sistemele interne de soluționare a reclamațiilor sunt instituite și operate de furnizorii de servicii de intermediere online, pe propria infrastructură tehnică și organizațională. Nu se prevede crearea unor structuri publice noi, nici dezvoltarea unor platforme IT publice dedicate, astfel încât impactul financiar asupra sectorului public este neutru.

Pentru furnizorii de servicii de intermediere online, impactul financiar are un caracter voluntar și autoreglat: doar platformele care aleg să implementeze sistemul intern vor suporta costurile aferente proiectării și menținerii interfețelor electronice de depunere a reclamațiilor, dezvoltării fluxurilor de comunicare cu vânzătorii/prestatorii și eventualei monitorizări electronice a parcursului reclamațiilor. Aceste costuri vor fi dimensionate în funcție de modelul de afaceri, volumul tranzacțiilor și nivelul de sofisticare a soluțiilor tehnice alese.

Pentru vânzători și prestatori, introducerea sistemelor interne de reclamații pe platforme nu creează obligații financiare suplimentare de principiu, ci reprezintă o reorganizare a modului în care sunt gestionate reclamațiile deja existente. Utilizarea acestor mecanisme poate conduce, dimpotrivă, la reducerea costurilor indirecte asociate litigiilor (timp de răspuns, resurse administrative, riscuri reputaționale), prin soluționarea mai rapidă și mai structurată a divergențelor, precum și la diminuarea cazurilor escaladate direct la autoritatea de protecție a consumatorilor sau în instanță.

În ansamblu, impactul financiar al proiectului este apreciat ca fiind redus și proporțional: nu implică resurse bugetare suplimentare, iar pentru sectorul privat costurile sunt opționale, adaptabile și pot fi compensate de beneficiile generate de soluționarea mai eficientă a reclamațiilor și de consolidarea încrederii în serviciile de intermediere online.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Impactul proiectului asupra sectorului privat este unul substanțial, vizând **reducerea costurilor operaționale, eliminarea barierelor administrative și crearea unui mediu concurențial echitabil** pentru afacerile digitale.

I. MODIFICAREA LEGII NR. 880/1992 PRIVIND FONDUL ARHIVISTIC AL REPUBLICII MOLDOVA

Modificările propuse creează pentru mediul de afaceri un cadru previzibil pentru utilizarea arhivei electronice securizate și pentru digitizarea conformă a documentelor pe suport de hârtie. Întreprinderile, în special cele cu volum mare de documente, vor putea externaliza arhivarea electronică către prestatori autorizați sau își vor putea organiza arhive electronice proprii, reducând costurile cu spațiile legate de depozitare fizică, manipularea și administrarea arhivelor pe suport de hârtie.

II. MODIFICĂRI LA CODUL FISCAL

1. Modificarea art. 103 alin. (1) pct. 13

Pentru Î.S. „Poșta Moldovei” se menține scutirea fără drept de deducere pentru serviciile poștale universale. Pentru serviciile poștale comerciale în afara SPU, Î.S. „Poșta Moldovei” va aplica regimul general de TVA, cu drept de deducere, ceea ce poate necesita ajustarea tarifelor și modelelor de cost, dar și va permite recuperarea TVA la investiții.

Pentru operatorii privați modificarea regimului fiscal elimină dezavantajul generat de scutirea fără drept de deducere aplicată uniform și creează un teren de concurență mai echilibrat pe segmentul comercial. Trecerea la regimul normal de TVA va însemna tratament fiscal neutru pentru toți operatorii, facilitând intrarea și extinderea noilor jucători și stimulând investițiile, inclusiv a celor cu capital străin, într-un sector cu potențial mare de creștere.

2. Modificarea art. 69⁷ alin. (1)

Pentru persoanele fizice care deja desfășoară activitate de comerț cu amănuntul prin rețele de socializare, proiectul contribuie la clarificarea regimului fiscal aplicabil și la predictibilitatea obligațiilor de declarare și plată, prin includerea expresă a comerțului electronic în sfera art. 69⁷ alin. (1) din Cod fiscal.

Pe termen scurt, formalizarea activității poate implica costuri de conformare suplimentare, însă pe termen mediu și lung aceasta contribuie la creșterea securității juridice a operatorilor și la reducerea riscului de sancțiuni pentru nedeclararea veniturilor.

3. Modificarea art. 291 alin. (1) lit. e)

Impactul asupra sectorului privat este predominant pozitiv, în special pentru antreprenorii individuali, micro-întreprinderile și IMM-urile care desfășoară exclusiv comerț electronic, fără a deține spații comerciale fizice. Potrivit registrului notificărilor în comerț al municipiului Chișinău, în anul 2025 au fost notificate 5045 de unități de comerț, dintre care 122 magazine online, iar 39 dintre acestea nu au declarat existența vreunei suprafețe comerciale, ceea ce indică un segment clar identificabil de operatori care nu utilizează infrastructura comercială fizică a APL. În condițiile actuale, aplicarea unei taxe locale fixe pentru unități comerciale și/sau de prestări servicii atât magazinelor online cu spațiu fizic, cât și celor fără spațiu fizic generează costuri fixe disproporționate pentru cei din urmă, raportat la dimensiunea afacerii și la faptul că nu folosesc efectiv infrastructura comercială de pe teritoriul unității administrativ-teritoriale.

Prin excluderea magazinelor online fără spațiu comercial fizic din sfera taxei pentru unități comerciale și/sau de prestări servicii, proiectul contribuie la reducerea barierelor de intrare pe piață și a costurilor de conformare pentru operatorii mici de e-commerce, încurajând formalizarea și dezvoltarea legală a afacerilor online. Măsura are potențialul de a spori

competitivitatea și inovația în sectorul comerțului electronic. Totodată, proiectul menține un tratament echitabil între operatorii care dețin atât magazine fizice, cât și platforme online – pentru care taxa locală rămâne aplicabilă în raport cu spațiile comerciale fizice – și cei care operează exclusiv online, evitând dublarea sau extinderea nejustificată a unei taxe concepute pentru utilizarea infrastructurii comerciale asupra unor servicii digitale care nu generează astfel de costuri pentru APL.

III. MODIFICAREA LEGII PRIVIND ÎNREGISTRAREA DE STAT A PERSOANELOR JURIDICE ȘI A ÎNTREPRINZĂTORILOR INDIVIDUALI

Modificarea propusă are un impact pozitiv asupra sectorului privat, în special asupra antreprenorilor aflați în etapa de inițiere a afacerii, prin eliminarea costurilor repetate și a incertitudinii legate de verificarea disponibilității denumirii.

Instituirea unui instrument online gratuit de verificare preliminară reduce povara administrativă asupra solicitanților, limitează situațiile în care aceștia sunt nevoiți să achite succesiv taxa pentru denumiri respinse și scurtează durata efectivă a procesului de înregistrare.

Clarificarea obligației de verificare prealabilă în cazul depunerii documentelor în condițiile art. 8 alin. (1) lit. a) contribuie la creșterea predictibilității și la diminuarea riscului de refuz al înregistrării din motive de similaritate sau neconformitate lingvistică.

Pe termen mediu, se preconizează un efect favorabil asupra mediului de afaceri, prin stimularea inițiativei antreprenoriale, reducerea barierelor de intrare pe piață și îmbunătățirea percepției generale asupra calității și transparenței serviciilor prestate de organul de înregistrare.

IV. MODIFICAREA LEGII CU PRIVIRE LA SERVICIILE DE PLATĂ ȘI MONEDA ELECTRONICĂ

1. Introducerea regimului „societăți de plată mici”

Pentru sectorul privat, regimul propus va reduce costul de intrare comparativ cu costul pentru obținerea licenței de societate de plată.

În Polonia, introducerea instituțiilor de plată mici a condus la o creștere rapidă a numărului de prestatori mici (peste 130 după patru ani), majoritatea fiind fintech-uri și platforme digitale care au integrat service-ul de plată în modelul lor de afaceri. Instituțiile de plată mici au procesat aproape 17 milioane de tranzacții în perioada 2018–2021, iar valoarea tranzacțiilor a crescut de la 0,78 miliarde PLN în 2020 la 2,31 miliarde PLN în 2021.

Prin analogie, regimul „societății de plată mici” în Moldova se anticipează să faciliteze intrarea pe piață a unor noi prestatori, care în absența acestui regim ar fi descurajate de costurile de licențiere. De asemenea, proiectul oferă un instrument de testare a modelelor de afaceri de plăți, cu posibilitatea ulterior de a migra la regimul deplin de licențiere.

Impactul asupra concurenței este pozitiv, se așteaptă o diversificare a ofertei de servicii de plată, în special în mediul online.

2. Modificarea art. 59 din Legea nr. 114/2012

Pentru comercianți (beneficiarii plăților), impactul este pozitiv, eliminând riscul unui prejudiciu dublu – pe de o parte prejudiciul cauzat prin livrarea mărfii, iar pe de altă parte, a costului mărfii livrate. Prin aceasta se vor reduce costurile operaționale legate de recuperarea datoriilor consumatorilor pentru mărfurile livrate.

Pentru prestatorii serviciilor de plată, modificarea va aduce claritate normativă. Prestatorii serviciilor de plată va trebui să își ajusteze procedurile interne pentru a permite o

scurtă perioadă de evaluare a dovezilor prezentate atât de plătitor, cât și de beneficiarul plăților.

V. MODIFICAREA LEGII NR. 133/2016 PRIVIND DECLARAREA AVERII ȘI A INTERESELOR PERSONALE

Modificările propuse au un impact pozitiv asupra sectorului privat, în special asupra furnizorilor de semnătură electronică calificată. Prin clarificarea la nivelul Legii nr. 133/2016 că declarațiile de avere și interese pot fi semnate cu orice semnătură electronică calificată recunoscută de legislația națională, se elimină regimul de facto preferențial pentru infrastructura gestionată de un singur furnizor public și se creează condiții de concurență mai echitabile între prestatorii publici și privați de servicii de încredere. Aceasta poate stimula investițiile în servicii de semnătură electronică și identitate digitală, inclusiv soluții inovatoare, precum și intrarea pe piață a unor furnizori din alte state, în condițiile mecanismelor de recunoaștere aplicabile.

Pentru subiecții declarării care activează în sectorul privat (inclusiv administratori, acționari, persoane care dețin funcții de conducere sau de demnitate publică și care au deja semnături electronice calificate emise de prestatori privați ori transfrontalieri), proiectul reduce costurile indirecte de conformare, deoarece le permite utilizarea instrumentelor digitale deținute în alte raporturi juridice și evită obligația tacită de a contracta suplimentar semnături emise printr-o singură infrastructură. Pe termen mediu, o piață mai deschisă și mai competitivă a serviciilor de încredere poate conduce la optimizarea prețurilor și la diversificarea ofertelor, cu efecte benefice atât pentru întreprinderi, cât și pentru profesioniștii care folosesc frecvent semnătura electronică.

Nu se anticipează costuri suplimentare semnificative pentru sectorul privat ca urmare a modificărilor propuse, întrucât proiectul nu introduce obligații noi de achiziționare sau utilizare a unor instrumente specifice, ci, dimpotrivă, lărgeste sfera de instrumente acceptate și recunoscute în procedura de declarare. Eventualele ajustări tehnice pe partea prestatorilor de servicii de încredere (interconectări, integrare cu platformele publice) vor fi determinate în principal de modificările ulterioare aduse de Guvern cadrului tehnic și nu de prevederile legii, fiind în linie cu direcția generală de interoperabilitate și recunoaștere a semnăturilor electronice calificate în raporturile cu sectorul public.

VI. MODIFICAREA LEGII CU PRIVIRE LA PREVENIREA ȘI COMBATEREA SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

Pentru sectorul privat, ajustarea pragurilor valorice va avea un impact predominant pozitiv, în special asupra prestatorilor de servicii de plată și altor entități raportoare care gestionează volume mari de tranzacții de valoare mică și medie. În prezent, aceste entități suportă costuri semnificative pentru aplicarea măsurilor standard de precauție și pentru raportările generate exclusiv „pe prag”.

Entitățile raportoare de dimensiuni mici vor beneficia de flexibilitate la actualizarea evaluărilor de risc; posibilitatea de evaluări simplificate și de organizare internă adaptată; clarificare privind utilizarea identificării electronice și a raportărilor pe prag doar în context de risc.

Se anticipează un impact pozitiv asupra sectorului privat prin reducerea costurilor de conformare și concentrarea resurselor entităților raportoare pe clienții și tranzacțiile cu risc sporit.

VII. MODIFICAREA LEGII NR. 174/2021 PRIVIND MECANISMUL DE EXAMINARE A INVESTIȚIILOR DE IMPORTANȚĂ PENTRU SECURITATEA STATULUI

Impactul asupra sectorului privat este pozitiv, prin creșterea clarității și reducerea riscului de a fi supuse aprobării prealabile activități care nu prezintă relevanță pentru securitatea statului. Pentru investitorii din sectoarele vizate, cadrul devine mai previzibil, iar sarcina de conformare este mai bine delimitată.

IMM-urile și întreprinderile din domeniile IT, inginerie, cercetare și servicii tehnice vor beneficia de o delimitare mai clară, ceea ce reduce incertitudinea și costurile de conformare nejustificate.

VIII. MODIFICAREA LEGII PRIVIND PROTECȚIA CONSUMATORILOR

1. Clarificarea aspectelor privind expertiza

Reglementarea propusă are un impact direct asupra comercianților care comercializează bunuri și prestează servicii către consumatori, în special asupra întreprinderilor mici și mijlocii, care resimt cel mai acut costurile expertizelor tehnice generate de reclamațiile neîntemeiate. În forma actuală a Legii nr. 105/2003, agenții economice suportă integral cheltuielile expertizei chiar și atunci când aceasta confirmă că defecțiunea este rezultatul exploatării necorespunzătoare a produsului de către consumator, ceea ce, potrivit analizelor recente asupra cadrului de protecție a consumatorului, contribuie la creșterea sarcinilor financiare și administrative ale mediului de afaceri și afectează competitivitatea IMM-urilor.

Prin instituirea unui mecanism de rambursare a cheltuielilor de expertiză în cazul în care expertiza stabilește culpa consumatorului, proiectul creează un instrument eficient de reducere a acestor costuri nejustificate. Comercianții vor continua să avanseze cheltuielile expertizei, asigurând astfel accesul consumatorului la clarificarea situației de neconformitate, însă vor putea recupera costurile efective atunci când se demonstrează, prin probe obiective, că reclamația nu are la bază o neconformitate inițială, ci o utilizare necorespunzătoare sau alți factori externi apăruiți după livrare, imputabili consumatorului. Este esențial că mecanismul de rambursare nu se aplică atunci când expertiza a fost necesară comerciantului pentru a-și îndeplini obligația de probațiune instituită de art. 23 alin. (6) din Legea nr. 105/2003, adică atunci când aceasta a servit exclusiv determinării cauzei defectului în scopul răsturnării sau confirmării prezumției de conformitate, și nu pentru a stabili culpa consumatorului. Aceasta contribuie la diminuarea riscului financiar asociat comportamentelor abuzive, fără a compromite protecția consumatorilor de bună-credință.

În același timp, reglementarea are un efect disciplinar asupra comportamentului consumatorilor: obligația de informare prealabilă privind costul estimativ al expertizei și posibilitatea rambursării în caz de culpă îi încurajează să evalueze mai responsabil oportunitatea formulării unei reclamații, descurajând utilizarea abuzivă a mecanismelor de protecție.

Pe termen mediu, reducerea costurilor de conformare nejustificate și creșterea predictibilității juridice pentru comercianți pot avea efecte pozitive indirecte asupra calității produselor și serviciilor, a investițiilor în servicii post-vânzare.

2. Instituirea sistemului intern de soluționare a reclamațiilor pe platformă

Proiectul este de natură să producă un impact preponderent pozitiv asupra sectorului privat, în special asupra operatorilor economici care își desfășoară activitatea prin intermediul platformelor de intermediere online. Instituirea unui cadru normativ care recunoaște expres posibilitatea platformelor de a organiza sisteme interne de soluționare a reclamațiilor oferă

comercianților un mecanism suplimentar, structurat, pentru gestionarea relației cu consumatorii și pentru prevenirea escaladării rapide a litigiilor către autorități sau instanțe.

Pentru furnizorii de servicii de intermediere online, reglementarea propusă clarifică rolul lor procedural – de facilitator al dialogului și al soluționării amiabile – fără a le transfera calitatea de vânzător sau răspunderea juridică pentru neconformitatea produselor/serviciilor. Aceasta reduce riscurile juridice asociate unor interpretări divergente și le permite să își proiecteze mecanismele interne (interfețe de reclamații, fluxuri de comunicare, instrumente de monitorizare) într-un cadru previzibil, adaptat propriului model de afaceri.

Pentru vânzători și prestatori, utilizarea sistemelor interne implementate de platforme poate conduce la o gestionare mai eficientă a reclamațiilor, prin centralizarea comunicării cu consumatorul, trasabilitatea schimbului de informații și intervenția timpurie în vederea unei soluționări amiabile. În mod indirect, aceasta poate diminua costurile legate de timp, resurse administrative și reputație, precum și numărul cazurilor care ajung direct la autoritatea de protecție a consumatorilor fără un dialog prealabil.

În același timp, proiectul contribuie la atenuarea dezechilibrelor semnalate de mediul de afaceri în aplicarea actuală a Legii nr. 105/2003, prin faptul că sistemele interne pot funcționa ca o primă „linie” de clarificare a situațiilor factuale și de filtrare a reclamațiilor vădit neîntemeiate sau abuzive.

Pentru IMM-uri, care sunt adesea mai vulnerabile la sarcini procedurale și costuri de litigii, accesul la un mecanism standardizat, integrat în platforma prin intermediul căreia vând, poate reprezenta un avantaj competitiv, permițându-le să gestioneze eficient reclamațiile fără a dezvolta infrastructuri IT proprii complexe. În ansamblu, reglementarea propusă sprijină dezvoltarea unui mediu de afaceri mai previzibil și mai echilibrat în comerțul electronic, consolidând în același timp încrederea consumatorilor în aceste servicii.

4.4. Impactul social

Impactul social al proiectului de lege este evaluat ca fiind **preponderent pozitiv**, vizând în principal creșterea accesibilității, sprijinirea incluziunii economice și modernizarea interacțiunii dintre cetățeni, mediul de afaceri și stat.

Principalele beneficii sociale sunt structurate pe următoarele direcții:

1. Accesibilitate și Digitalizare

- **Acces facil la informație:** Modernizarea fondului arhivistic permite persoanelor fizice **accesul rapid și de la distanță** la documente esențiale, reducând necesitatea prezenței fizice la ghișee și timpul de așteptare.

- **Siguranța documentelor:** Arhivarea electronică securizată diminuează riscul pierderii definitive a documentelor necesare pentru exercitarea unor drepturi sociale, cum ar fi cele legate de pensii sau proprietate.

- **Egalitate de gen și incluziune:** Digitalizarea serviciilor (înregistrarea afacerii, accesul la documente) elimină barierele practice de mobilitate care afectează disproporționat femeile, tinerii sau persoanele din mediul rural cu responsabilități familiale extinse.

2. Protecția categoriilor vulnerabile

- **Menținerea facilităților sociale:** Proiectul păstrează scutirea de TVA pentru serviciile poștale universale și pentru **distribuirea pensiilor, subvențiilor și indemnizațiilor**, asigurându-se că persoanele vulnerabile nu vor suporta costuri suplimentare pentru accesul la aceste prestații.

- **Accesibilitate geografică:** Încurajarea serviciilor moderne de livrare îmbunătățește accesul populației din zonele izolate la produse diverse prin intermediul comerțului electronic.

3. Sprijinirea antreprenoriatului și a forței de muncă

- **Acces echitabil la afaceri:** Eliminarea taxelor locale pentru magazinele online fără spațiu fizic și gratuitatea verificării denumirii firmei facilitează **lansarea afacerilor cu costuri minime**, sprijinind în special antreprenorii aflați la început de drum.

- **Crearea locurilor de muncă:** Debirocratizarea operațiunilor valutare și facilitarea expansiunii firmelor pe piețele externe sunt estimate să conducă la creșterea fondurilor de salarizare și la **reținerea specialiștilor în țară** prin oferirea unor oportunități economice mai bune.

- **Formalizarea muncii:** Includerea comerțului de pe rețelele sociale în cadrul legal încurajează trecerea activității economice din zona informală în cea legală, oferind antreprenorilor un acces mai bun la protecție socială și instrumente de finanțare.

4. Încrederea consumatorilor și soluționarea conflictelor

- **Mecanisme rapide de soluționare:** Introducerea sistemelor interne de reclamații pe platformele de tip marketplace oferă consumatorilor instrumente simple și gratuite pentru apărarea drepturilor lor, chiar în mediul în care au efectuat achiziția.

- **Educație și transparență:** Noile reguli privind expertiza tehnică obligă comercianții la o informare clară a consumatorilor, promovând un comportament mai responsabil și o mai bună cunoaștere a drepturilor și obligațiilor legale.

- **Prevenirea fraudei:** Consolidarea disciplinei contractuale în plățile electronice protejează atât comercianții, cât și consumatorii de bună-credință, construind un mediu concurențial sănătos.

5. Incluziune financiară

- **Servicii de plată accesibile:** Introducerea „societăților de plată mici” favorizează apariția unor soluții digitale de plată mai flexibile și cu costuri reduse, facilitând **incluziunea financiară** a segmentelor de populație care utilizează mai puțin serviciile bancare tradiționale.

În domenii precum prevenirea spălării banilor sau mecanismele de examinare a investițiilor, impactul social este considerat **neutru**, deoarece aceste măsuri vizează siguranța sistemului financiar și securitatea statului fără a afecta drepturile sociale ale cetățenilor

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Impactul proiectului asupra datelor cu caracter personal este abordat în mod specific pentru fiecare domeniu de intervenție.

I. MODIFICAREA LEGII NR. 124/2022 PRIVIND IDENTIFICAREA ELECTRONICĂ ȘI SERVICIILE DE ÎNCREDERE ȘI A LEGII NR. 880/1992 PRIVIND FONDUL ARHIVISTIC AL REPUBLICII MOLDOVA

Modificarea Legii nr. 880/1992 are un impact direct asupra modului în care sunt prelucrate și păstrate datele cu caracter personal în arhivele electronice, motiv pentru care propunerea este concepută explicit în logica principiului „protecția datelor încă din faza de proiectare și în mod implicit”, prevăzut de standardele europene și preluat în practica națională. Prin reglementarea serviciilor de arhivă electronică securizată, proiectul introduce

cerințe obligatorii privind confidențialitatea, integritatea, disponibilitatea și trasabilitatea documentelor electronice, precum și obligația prestatorilor autorizați de a aplica măsuri tehnice și organizatorice adecvate (control al accesului, audit al operațiunilor, eventual criptare, mecanisme de jurnalizare), în conformitate cu legislația națională în domeniul protecției datelor și cu principiile GDPR.

Din perspectiva riscurilor pentru viața privată, trecerea de la arhive în format exclusiv pe hârtie la arhive electronice poate crește riscurile incidentelor de securitate (acces neautorizat, divulgare, pierdere de date). Proiectul atenuează aceste riscuri prin: (i) condiționarea autorizării prestatorilor de arhivă electronică securizată de respectarea cerințelor privind protecția datelor cu caracter personal și securitatea cibernetică; (ii) obligativitatea păstrării documentelor în condiții care asigură integritatea și confidențialitatea; (iii) corelarea cu regulamentele tehnice ce urmează a fi aprobate de Guvern și cu supravegherea exercitată de autoritățile competente (inclusiv Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal).

În ceea ce privește drepturile persoanelor vizate (acces, rectificare, opoziție, ștergere/limitare), arhivarea electronică securizată poate facilita exercitarea acestora prin localizarea mai rapidă a datelor, prin evidența unitară a prelucrărilor și prin capacitatea de a aplica selecții și filtrări la nivel de sistem informatic. În același timp, proiectul menține limitele specifice prelucrărilor în scopuri arhivistice de interes public (termene de păstrare, imposibilitatea ștergerii unor categorii de documente incluse în Fondul Arhivistic de stat), urmând ca actele secundare să detalieze modul de conciliere a acestor drepturi cu obligațiile de păstrare.

II. MODIFICĂRI LA CODUL FISCAL

1. Modificarea art. 103 alin. (1) pct. 13

Nu este aplicabil.

2. Modificarea art. 69⁷ alin. (1)

Proiectul nu introduce noi mecanisme de prelucrare a datelor cu caracter personal și nu modifică cadrul existent aplicabil platformelor sociale și operatorilor care folosesc aceste platforme, astfel încât impactul în acest domeniu este nesemnificativ.

Obligațiile privind protecția datelor rămân guvernate de legislația generală în materie, iar clarificarea regimului fiscal nu afectează garanțiile privind prelucrarea datelor de către furnizorii de servicii ai societății informaționale sau de către comercianți.

3. Modificarea art. 291 alin. (1) lit. e) Cod fiscal

Nu este aplicabil.

III. MODIFICAREA LEGII PRIVIND ÎNREGISTRAREA DE STAT A PERSOANELOR JURIDICE ȘI A ÎNTREPRINZĂTORILOR INDIVIDUALI

Modificarea propusă nu introduce noi categorii de date cu caracter personal și nu schimbă scopurile sau temeiurile prelucrării acestora, verificarea online a denumirii efectuându-se în baza informațiilor privind denumirile deja înscrise în registru, fără identificarea persoanelor fizice.

Eventualele ajustări tehnice necesare pentru funcționarea instrumentului online vor respecta cadrul aplicabil de protecție a datelor cu caracter personal și vor utiliza măsuri adecvate de securitate cibernetică, astfel încât riscurile de acces sau transfer neautorizat să rămână reduse. În aceste condiții, impactul asupra datelor cu caracter personal este unul minim și gestionabil, fără necesitatea unor garanții suplimentare față de cele deja existente.

IV. MODIFICAREA LEGII PRIVIND PROTECȚIA CONSUMATORILOR

1. Clarificarea aspectelor privind expertiza

Proiectul nu introduce noi categorii de date cu caracter personal și nu extinde scopurile sau temeiurile de prelucrare deja existente în relațiile consumator–comerciant sau în procedurile în fața autorității de protecție a consumatorilor. Datele utilizate în contextul expertizei (identificarea părților, date de contact, informații tehnice legate de produs) rămân cele inerente raportului contractual și procedurilor de soluționare a reclamațiilor, prelucrate în temeiul legislației generale privind protecția datelor și al normelor speciale în domeniul protecției consumatorilor.

2. Instituirea sistemului intern de soluționare a reclamațiilor pe platformă

Funcționarea sistemelor interne presupune prelucrarea datelor cu caracter personal ale consumatorilor (date de identificare, date de contact, informații privind tranzacția și reclamația), precum și, după caz, ale reprezentanților vânzătorilor/prestatorilor. Prelucrarea acestor date va trebui realizată în temeiul și cu respectarea strictă a legislației privind protecția datelor cu caracter personal, inclusiv prin informarea persoanelor vizate asupra scopurilor prelucrării, a temeiurilor legale, a duratei stocării și a drepturilor lor.

Sistemele interne vor trebui proiectate astfel încât să integreze măsuri tehnice și organizatorice adecvate pentru protejarea datelor (controlul accesului, confidențialitatea comunicărilor, trasabilitatea operațiunilor), minimizarea categoriilor de date utilizate și limitarea stocării la perioada necesară gestionării reclamației și eventualelor proceduri ulterioare. În acest fel, riscurile de acces neautorizat, utilizare necorespunzătoare sau divulgare neautorizată a datelor pot fi menținute la un nivel redus și gestionabile.

V. MODIFICAREA LEGII NR. 133/2016 PRIVIND DECLARAREA AVERII ȘI A INTERESELOR PERSONALE

Proiectul de lege nu modifică natura, volumul sau categoriile de date cu caracter personal colectate și prelucrate în temeiul Legii nr. 133/2016, ci vizează, în principal, clarificarea regimului juridic al utilizării semnăturii electronice calificate și diversificarea prestatorilor de servicii de încredere ale căror instrumente pot fi utilizate la depunerea declarațiilor. Din această perspectivă, impactul asupra protecției datelor este unul preponderent neutru, cu potențiale efecte pozitive prin consolidarea autenticității, integrității și trasabilității declarațiilor depuse electronic.

VI. MODIFICAREA LEGII CU PRIVIRE LA PREVENIREA ȘI COMBATAREA SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

Proiectul nu afectează negativ regimul protecției datelor cu caracter personal.

VII. MODIFICAREA LEGII PRIVIND ÎNREGISTRAREA DE STAT A PERSOANELOR JURIDICE ȘI A ÎNTREPRINZĂTORILOR INDIVIDUALI

Modificarea propusă nu introduce noi categorii de date cu caracter personal și nu schimbă scopurile sau temeiurile prelucrării acestora, verificarea online a denumirii efectuându-se în baza informațiilor privind denumirile deja înscrise în registru, fără identificarea persoanelor fizice.

Eventualele ajustări tehnice necesare pentru funcționarea instrumentului online vor respecta cadrul aplicabil de protecție a datelor cu caracter personal și vor utiliza măsuri adecvate de securitate cibernetică, astfel încât riscurile de acces sau transfer neautorizat să

rămână reduse. În aceste condiții, impactul asupra datelor cu caracter personal este unul minim și gestionabil, fără necesitatea unor garanții suplimentare față de cele deja existente.

VIII. MODIFICAREA LEGII NR. 174/2021 PRIVIND MECANISMUL DE EXAMINARE A INVESTIȚIILOR DE IMPORTANȚĂ PENTRU SECURITATEA STATULUI

Proiectul nu introduce un regim nou de prelucrare a datelor cu caracter personal. În măsura în care în procedura de examinare a investițiilor sunt prelucrate date ale investitorilor, acestea se realizează conform cadrului legal existent în materie de protecție a datelor.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Impactul direct al modificărilor asupra egalității de gen este neutru din punct de vedere normativ (reglementările sunt neutre la gen), însă, la nivel practic, acestea au un potențial pozitiv de reducere a barierelor de acces la documente și servicii pentru femei și alte grupuri defavorizate. Prin posibilitatea de acces la distanță, rapid și securizat la documente necesare pentru activități economice (înregistrare de afaceri, acces la finanțare, contracte), pentru exercitarea drepturilor sociale (pensii, indemnizații, servicii sociale) sau pentru clarificarea situației juridice (drepturi de proprietate, acte de stare civilă), arhivarea electronică poate contribui la reducerea barierelor practice care afectează în mod disproporționat femeile și grupurile defavorizate, în special pe cele din mediul rural, cu mobilitate redusă sau cu responsabilități familiale extinse.

Totodată, măsura are un caracter neutru din perspectiva echității și egalității de gen, aplicându-se în mod nediscriminatoriu tuturor persoanelor fizice care desfășoară activități independente de comerț cu amănuntul prin unități comerciale fizice sau online.

Indirect, formalizarea activităților economice desfășurate prin social media poate contribui la îmbunătățirea accesului la protecție socială și la instrumente de finanțare pentru persoanele active în aceste segmente, inclusiv pentru femeile și tinerii care utilizează predominant aceste canale pentru inițierea unor activități antreprenoriale.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul are un impact de mediu preponderent pozitiv, în special prin reducerea consumului de hârtie și a necesarului de spații fizice de depozitare. Totuși, implementarea proiectului presupune condiția implementării atente a măsurilor tehnice și organizaționale menite să optimizeze consumul energetic și gestionarea echipamentelor IT.

În rest, proiectul de lege nu vizează domenii cu relevanță ecologică directă, astfel încât impactul său asupra mediului este neutru.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Clarificarea regimului fiscal aplicabil comerțului cu amănuntul prin platforme sociale contribuie la consolidarea culturii de conformare voluntară, la creșterea transparenței tranzacțiilor comerciale și la îmbunătățirea protecției consumatorilor, în corelație cu obligațiile de notificare și de respectare a regulilor de comercializare.

De asemenea, măsura se înscrie în tendințele de digitalizare a economiei și de adaptare a cadrului fiscal la noile modele de business bazate pe platforme și piețe online, fără a introduce bariere disproporționate pentru inițiativele antreprenoriale de mici dimensiuni.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul de lege nu face parte din categoria actelor care urmează a fi elaborate și aprobate în scopul armonizării legislației naționale cu legislația UE incluse în PNA 2025-2029, dar intervențiile normative urmăresc alinierea cadrului național la bunele practici europene în materie de document electronic și arhivarea electronică a documentelor, la tendințele din statele membre ale UE, unde comerțul electronic este impozitat preponderent prin TVA și impozite generale pe venit, fără instituirea unor taxe locale specifice pentru magazinele online, ceea ce contribuie la evitarea unor bariere fiscale nejustificate pentru IMM-uri și micro-întreprinderi în economia digitală.

De asemenea, reglementarea propusă este în acord cu direcția promovată la nivel european privind încurajarea mecanismelor eficiente, rapide și accesibile de soluționare a litigiilor în mediul online.

Prin consacrarea posibilității platformelor de intermediere online de a institui sisteme interne de soluționare a reclamațiilor, proiectul contribuie la crearea unui cadru juridic intern compatibil cu soluțiile întâlnite în statele membre ale UE, unde marile marketplace-uri integrează deja mecanisme de gestionare a reclamațiilor și dispute-lor în relația consumator-vânzător. Normele propuse delimitează clar rolul acestor mecanisme interne față de entitățile SAL și față de autoritățile publice, evitând suprapuneri instituționale și păstrând accesul neîngrădit al consumatorilor la căile de atac prevăzute de dreptul UE și de legislația națională.

Totodată, intervenția legislativă răspunde angajamentelor asumate de Republica Moldova în procesul de negociere pentru aderarea la Uniunea Europeană.

Proiectul utilizează opțiunea prevăzută la articolul 32 din Directiva PSD2, care permite statelor membre să instituie un regim național pentru prestatori de servicii de plată cu volum limitat, cu plafon de volum de maximum 3 milioane EUR medie lunară, activitate exclusiv națională, și derogări de la anumite proceduri de autorizare și supraveghere, menținând însă cerințele de informare, conduită și protecție a utilizatorilor.

Proiectul este compatibil cu prevederile Directivei (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului, detaliind, la nivel național, mecanismul de tratare a operațiunilor autorizate, fără a încălca drepturile consumatorilor, dar stabilind clar limitele implicării prestatorilor serviciilor de plată în raport cu livrarea fizică a bunurilor.

De asemenea, proiectul este compatibil și cu Regulamentul (UE) 2019/452 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2019 de stabilire a unui cadru pentru examinarea investițiilor străine directe în Uniune și cu Recomandarea Comisiei Europene C(2023) 6689 din 3 octombrie 2023 privind ariile de tehnologie critică pentru securitatea economică a Uniunii.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul de lege propune o serie de măsuri normative menite să creeze cadrul juridic intern necesar pentru alinierea Republicii Moldova la standardele și bunele practici ale Uniunii Europene, chiar dacă acesta nu face parte oficial din actele de armonizare obligatorii din PNA 2025-2029.

Principalele măsuri identificate sunt:

MODIFICAREA LEGII CU PRIVIRE LA SERVICIILE DE PLATĂ ȘI MONEDA ELECTRONICĂ

1. Introducerea regimului „societăți de plată mici”

Proiectul contribuie la crearea cadrului intern necesar implementării PSD2 în ansamblu, asigurând coerența între regimul instituțiilor autorizate integral și al celor cu volum limitat, după modelul din Polonia și al altor state membre care au introdus regimul societăților de plată mici.

2. Modificarea art. 59 din Legea nr. 114/2012

Proiectul contribuie indirect la crearea unui cadru intern coerent cu Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului (PSD2). Modificarea propusă nu contravine obligațiilor asumate de Republica Moldova în procesul de apropiere a legislației naționale de acquis-ul UE, consolidând previzibilitatea obligațiilor prestatorilor de servicii de plată în raporturile de plată dintre consumatori și comercianții de comerț electronic.

MODIFICAREA LEGII CU PRIVIRE LA PREVENIREA ȘI COMBATEREA SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

Proiectul nu instituie un nou cadru primar de implementare a legislației UE, ci aliniaza parametrii tehnici ai regimului național AML la reglementările UE.

MODIFICAREA LEGII NR. 174/2021 PRIVIND MECANISMUL DE EXAMINARE A INVESTIȚIILOR DE IMPORTANȚĂ PENTRU SECURITATEA STATULUI

Proiectul creează cadrul juridic intern necesar pentru aplicarea coerentă a standardelor europene privind examinarea investițiilor în raport cu tehnologii critice și produse cu dublă utilizare. În acest sens, el facilitează utilizarea unor criterii compatibile cu cele din art. 4 din Regulamentul (UE) 2019/452.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

În conformitate cu prevederile art. 9 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional și art. 20 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, anunțul cu privire la inițierea elaborării PL pentru modificarea unor acte normative pentru promovarea economiei digitale și a comerțului electronic, link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/16389

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și art. 11 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul va fi supus consultărilor publice și remis spre avizare părților interesate: Ministerului Finanțelor, Serviciului Fiscal de Stat, Băncii Naționale a Moldovei, Serviciul Informații și Securitate de Stat, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, STISC, Ministerului Justiției, Agenției Servicii Publice, autoritățile de protecție a consumatorilor, autoritățile administrației publice locale, precum și reprezentanții mediului de afaceri (asociațiile de business ATIC; EBA, AmCham).

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi supus expertizelor anticorupție și expertizei juridice, conform art. 34 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

O parte din modificările propuse sunt corelate cu prevederile actelor normative în vigoare, care se află în conexiune, iar pentru adoptarea altor modificări propuse se va impune adoptarea/modificarea altor acte normative secundare.

I. MODIFICAREA LEGII NR. 880/1992 PRIVIND FONDUL ARHIVISTIC AL REPUBLICII MOLDOVA

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 880/1992 este conceput ca lege de modificare și completare a unor acte normative, integrată direct în arhitectura legislativă existentă, fără a crea un nou act-cadru distinct în domeniul arhivării electronice.

Urmare a adoptării proiectului de lege Guvernul prin intermediul autorităților competente (Ministerul Justiției, Agenția Națională a Arhivelor, STISC, organul de supraveghere a serviciilor de încredere) vor aduce actele normative în corespundere cu prezenta lege și vor fi obligate de a elabora și actualiza regulamente și standarde tehnice (digitizare conformă, procedura de expertiză și distrugere, autorizarea prestatorilor de arhivă electronică securizată, interoperabilitate cu SI „e-Arhiva”), care se vor integra în ansamblul hotărârilor de Guvern și al actelor secundare relevante (inclusiv Conceptul și Regulamentul SI „e-Arhiva”).

II. MODIFICĂRI LA CODUL FISCAL

1. Modificarea art. 103 alin. (1) pct. 13

Proiectul modifică art. 103 alin. (1) pct. 13 din Codul fiscal nr. 1163/1997.

2. Modificarea art. 69⁷ alin. (1)

Implementarea modificărilor propuse presupune, în principal, elaborarea și actualizarea actelor subordonate și a materialelor metodologice ale Serviciului Fiscal de Stat, precum și desfășurarea unor campanii de informare adresate persoanelor fizice active în comerțul prin platforme sociale.

Vor fi necesare acțiuni de instruire internă a funcționarilor fiscali privind noua formulare a art. 69⁷ alin. (1) Cod fiscal, precum și consolidarea cooperării între autoritățile fiscale și autoritățile de protecție a consumatorilor pentru monitorizarea și conformarea comerțului electronic, inclusiv prin social media.

3. Modificarea art. 291 alin. (1) lit. e)

Proiectul prevede modificarea Codului fiscal al Republicii Moldova prin introducerea unei norme-cadru care stabilește expres că activitatea de comerț electronic desfășurată exclusiv online, fără unități comerciale fizice amplasate pe teritoriul unității administrativ-teritoriale, nu constituie „unitate comercială” în sensul taxei locale pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii. În consecință, această activitate nu va mai genera obligația de plată a taxei locale respective.

În vederea asigurării coerenței cadrului normativ, după adoptarea modificării Codului fiscal, actele normative locale (deciziile consiliilor municipale/raionale și comunale privind aprobarea și punerea în aplicare a taxelor locale) vor trebui ajustate în procesul anual de aprobare a taxelor, astfel încât anexele referitoare la taxele pentru unitățile comerciale să fie armonizate cu noua normă-cadru și să nu mai prevadă taxe locale pentru magazine online fără spațiu fizic, menținând în același timp regimul de taxare pentru unitățile comerciale fizice.

III. MODIFICAREA LEGII PRIVIND ÎNREGISTRAREA DE STAT A PERSOANELOR JURIDICE ȘI A ÎNȚEPRINZĂTORILOR INDIVIDUALI

Proiectul de lege operează o intervenție punctuală asupra art. 9 alin. (7) din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, prin reformularea acestuia în vederea instituirii posibilității de verificare gratuită, în regim online, a denumirii propuse și a condiționării perceperii taxei de rezervare efectivă. Adoptarea modificării nu impune abrogarea altor acte normative, ci va necesita, după caz, armonizarea actelor subordonate Guvernului și ajustarea actelor interne ale Agenției Servicii Publice pentru a reflecta noul mecanism de verificare și rezervare a denumirilor.

IV. MODIFICAREA LEGII PRIVIND PROTECȚIA CONSUMATORILOR

Adoptarea proiectului nu impune abrogarea sau modificarea altor acte normative conexe, întrucât aspectele privind expertiza tehnică și suportarea costurilor acesteia sunt reglementate la nivelul Legii nr. 105/2023.

Totodată, intervențiile nu impun abrogarea sau modificarea altor acte normative decât eventualele ajustări de trimitere din Legea nr. 105/2023 (de exemplu, corelări cu art. 25 în ceea ce privește transmiterea reclamațiilor prin intermediul platformelor).

V. MODIFICAREA LEGII CU PRIVIRE LA SERVICIILE DE PLATĂ ȘI MONEDA ELECTRONICĂ

1. Introducerea regimului „societăți de plată mici”

Proiectul intervine cu modificarea Legii nr. 114/2012, fără a modifica structura de bază a regimului general aplicabil instituțiilor de plată și emitenților de monedă electronică, ci adăugând un sub-regim proporțional pentru prestatorii cu volum limitat.

Modificările propuse de proiect lasă spațiul necesar pentru ca Banca Națională a Moldovei să reglementeze, prin norme secundare, aspectele de implementare.

Noile dispoziții sunt integrate prin trimiteri expres formulate la articolele deja existente (art. 9, 13, 14, 15, 22, 23), astfel încât societățile de plată mici să fie supuse aceluiași principii de conduită, transparență, protecție a fondurilor și supraveghere, însă într-un cadru calibrat la dimensiunea și riscurile specifice, fără dublări sau contradicții cu regimul aplicabil instituțiilor autorizate integral.

2. Modificarea art. 59 din Legea nr. 114/2012

Pentru punerea în aplicare a proiectului, va fi operată modificarea art. 59 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică. Adoptarea legii de modificare nu va necesita abrogarea altor acte normative, dar ar putea necesita emiterea unor recomandări de bune practici de către Banca Națională a Moldovei pentru prestatorii de servicii de plată privind termenele rezonabile de furnizare a probelor de către comercianți.

VI. MODIFICAREA LEGII NR. 133/2016 PRIVIND DECLARAREA AVERII ȘI A INTERESELOR PERSONALE

Proiectul de lege se încorporează în cadrul normativ existent prin modificarea Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, fără a altera concepția de ansamblu a acesteia și fără a modifica alte acte legislative de nivel primar. Actul normativ propus clarifică și dezvoltă exclusiv dispozițiile referitoare la depunerea declarațiilor în format electronic și la utilizarea semnăturii electronice calificate, menținând neschimbate

principiile, sfera de aplicare și mecanismele de bază privind declararea și controlul averii și intereselor personale.

Din perspectiva corelării cu legislația conexasă, proiectul asigură compatibilitatea cu cadrul normativ din domeniu și cerințele legale, prin trimiterea la semnătura electronică calificată recunoscută de dreptul național, indiferent de prestator, și nu instituie reguli paralele sau contradictorii în raport cu regimul general al serviciilor de încredere. În același timp, în dispozițiile finale ale proiectului se instituie obligația Guvernului de a aduce în concordanță actele subordonate, inclusiv Hotărârea Guvernului nr. 1141/2017, într-un termen determinat, pentru a adapta regulamentele și arhitectura tehnică la noile prevederi legale.

VII. MODIFICAREA LEGII 308/2017 CU PRIVIRE LA PREVENIREA ȘI COMBATerea SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

Proiectul intervine punctual asupra Legii nr. 308 din 22.12.2017, fără a modifica structura, principiile sau arhitectura instituțională a regimului național AML/CFT. În măsura în care acte normative subordonate (regulamente ale Băncii Naționale a Moldovei, ale CNPF sau instrucțiuni ale SPCSB) fac trimitere la aceste prevederi, acestea vor necesita ajustări tehnice de corelare, care vor fi operate de autoritățile competente prin modificarea corespunzătoare a reglementărilor secundare, pentru a asigura coerența și uniformitatea cadrului normativ.

VIII. MODIFICAREA LEGII NR. 174/2021 PRIVIND MECANISMUL DE EXAMINARE A INVESTIȚIILOR DE IMPORTANȚĂ PENTRU SECURITATEA STATULUI

Pentru implementarea proiectului va fi necesară modificarea Legii nr. 174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului, precum și, după caz, corelarea cu actele subsecvente și cu eventualele hotărâri de Guvern privind procedurile de aplicare. Nu se propune abrogarea altor acte, dar poate fi necesară ajustarea terminologică a normelor conexe

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea prevederilor acestui proiect de lege, este necesar un ansamblu de măsuri normative, tehnice și organizatorice, coordonate între mai multe autorități publice și mediul de afaceri.

I. MODIFICAREA LEGII NR. 880/1992 PRIVIND FONDUL ARHIVISTIC AL REPUBLICII MOLDOVA

Implementarea modificărilor aduse Legii nr. 880/1992 necesită un set de măsuri normative, instituționale, și tehnice, corelate cu implementarea Sistemului informațional „e-Arhiva” și cu Strategia de transformare digitală 2023–2030.

La nivel normativ, vor fi necesare: (i) elaborarea și aprobarea de către Guvern a regulamentului privind digitizarea conformă și păstrarea documentelor electronice, inclusiv procedura de expertiză și distrugere a documentelor pe suport de hârtie digitizate, în executarea Legii nr. 880/1992 astfel cum este modificată; (ii) adoptarea regulamentului privind autorizarea, supravegherea și condițiile tehnice pentru prestatorii de servicii de arhivă electronică securizată, în temeiul Legii nr. 124/2022; (iii) aprobarea standardelor tehnice minimale privind integritatea, autentificarea, disponibilitatea, trasabilitatea și interoperabilitatea arhivelor electronice, inclusiv cu SI „e-Arhiva”.

La nivel tehnic și operațional, autoritățile și mediul de afaceri vor trebui să: (i) elaboreze și actualizeze procedurile interne de lucru privind gestionarea documentelor electronice, digitizarea și arhivarea, în conformitate cu noile standarde; (ii) asigure formarea personalului (arhiviști, juriști, IT, funcționari) în domeniul documentului electronic, al arhivării digitale și al utilizării SI „e-Arhiva”; (iii) adapteze sistemele informatice interne pentru a putea genera, semna și transmite documente electronice în condițiile prevăzute de lege și regulamente.

II. MODIFICĂRI LA CODUL FISCAL

1. Modificarea art. 103 alin. (1) pct. 13

Implementarea va fi asigurată prin informarea operatorilor poștali și de curierat privind noul regim TVA, inclusiv prin consultări publice. Ministerul Finanțelor și Serviciul Fiscal de Stat va monitoriza impactul asupra veniturilor bugetare și asupra pieței, cu posibilitatea ajustării ulterioare a parametrilor dacă se constată efecte nedorite.

2. Modificarea art. 69⁷ alin. (1)

Proiectul intervine prin modificarea punctuală a articolului 69⁷ alineatul (1) din Codul fiscal, fără a modifica structura Capitolului 10² sau regimul general al impozitării persoanelor fizice ce desfășoară activități independente.

În vederea asigurării coerenței cadrului normativ, se vor examina eventualele necesități de corelare cu prevederile Codului contravențional (în special art. 273 alin. (9), referitor la comerțul fără notificare prin piața online) și cu reglementările subsecvente privind notificarea activității de comerț și înregistrarea subdiviziunilor comerciale.

3. Modificarea art. 291 alin. (1) lit. e)

La nivelul administrației publice locale, consiliile municipale/raionale și comunale vor trebui să ajusteze, în procesul anual de aprobare a taxelor locale, deciziile privind aprobarea și punerea în aplicare a taxelor locale, astfel încât anexele referitoare la taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii să reflecte explicit faptul că aceasta nu se aplică magazinelor online care nu dispun de spații comerciale fizice pe teritoriul unității administrativ-teritoriale. Direcțiile de profil (economie, comerț, finanțe) din cadrul APL vor organiza activități de informare și consiliere a contribuabililor (inclusiv prin publicarea informației pe paginile web oficiale și prin utilizarea registrelor de notificări în comerț), pentru a asigura o înțelegere adecvată a noilor reguli de către operatorii de e-commerce și pentru a facilita conformarea voluntară.

Nu se anticipează necesitatea unor resurse umane sau materiale suplimentare semnificative pentru implementare, întrucât modificarea are caracter de clarificare normativă și nu presupune crearea de structuri instituționale noi; adaptările necesare privesc în principal actualizarea actelor normative subsecvente, ajustarea unor proceduri și formulare, precum și activități de informare. Monitorizarea implementării se va realiza prin evaluarea evoluției numărului de notificări pentru comerțul electronic, a gradului de formalizare a magazinelor online, precum și prin analiza dinamicii veniturilor bugetare din impozitele generale (impozit pe venit, TVA etc.), pentru a aprecia măsura în care intervenția contribuie la stimularea comerțului electronic și la consolidarea bazei de impozitare pe termen mediu.

III. MODIFICAREA LEGII PRIVIND ÎNREGISTRAREA DE STAT A PERSOANELOR JURIDICE ȘI A ÎNTREPRINZĂTORILOR INDIVIDUALI

Implementarea prevederilor proiectului va necesita dezvoltarea și integrarea în cadrul Registrului de stat al unităților de drept a unui modul informatic care să permită verificarea automată și gratuită, în regim online, a denumirilor propuse, inclusiv definirea regulilor de

căutare și de identificare a similarităților, în concordanță cu cerințele legale privind disponibilitatea, distinctivitatea și conformitatea lingvistică. În paralel, Agenția Servicii Publice va elabora și aproba actele interne necesare precum și va actualiza informațiile publice de pe portalurile sale pentru a reflecta noua procedură.

IV. MODIFICAREA LEGII PRIVIND PROTECȚIA CONSUMATORILOR

1. Clarificarea aspectelor privind expertiza

Implementarea prevederilor proiectului se va realiza în principal prin ajustări procedurale și acțiuni de informare, fără necesitatea instituirii unor noi structuri sau mecanisme instituționale.

2. Instituirea sistemului intern de soluționare a reclamațiilor pe platformă

Implementarea prevederilor articolului 28¹ din Legea nr. 105/2003 nu necesită instituirea unor structuri publice noi și nici adoptarea unor acte normative subsecvente obligatorii, realizându-se în principal prin ajustări de natură organizațională și contractuală la nivelul furnizorilor de servicii de intermediere online.

Platformele care optează pentru instituirea sistemului intern de soluționare a reclamațiilor vor trebui să își adapteze termenii și condițiile (condițiile generale de utilizare), să configureze interfețe electronice dedicate pentru depunerea și urmărirea reclamațiilor, precum și să stabilească proceduri interne pentru preluarea, transmiterea și monitorizarea acestora în raport cu vânzătorii/prestatorii.

Pentru a asigura o implementare uniformă, se pot organiza sesiuni de informare sau consultări tematice cu reprezentanții platformelor, ai mediului de afaceri și ai asociațiilor de consumatori, în vederea identificării bunelor practici privind proiectarea și funcționarea sistemelor interne (de exemplu, structurarea fluxurilor de comunicare, termene rezonabile de răspuns, modalități de documentare a soluțiilor propuse). În plus, este recomandabil ca, în perioada de după intrarea în vigoare a modificărilor, autoritatea de protecție a consumatorilor să monitorizeze aplicarea noilor prevederi, inclusiv prin colectarea de date și feedback de la părțile implicate, pentru a evalua necesitatea unor eventuale ajustări ulterioare ale cadrului normativ.

V. MODIFICAREA LEGII CU PRIVIRE LA SERVICIILE DE PLATĂ ȘI MONEDA ELECTRONICĂ

1. Introducerea regimului „societăți de plată mici”

Implementarea regimului „societății de plată mici” presupune, în principal, ajustări la nivelul actelor normative subordonate legii. Principalele măsuri sunt:

- (1) Elaborarea și modificarea actelor normative ale Băncii Naționale a Moldovei;
- (2) Actualizarea Regulamentului privind licențierea și înregistrarea prestatorilor de servicii de plată pentru a introduce procedura de înregistrare a societăților de plată mici (documentație, criterii de eligibilitate, termene); modul de calcul și raportare a mediei lunare a valorii operațiunilor (plafon de 3 milioane EUR) și a plafonului de 2 000 EUR per utilizator; modul de raportare periodică (volum, număr de tranzacții, fonduri deținute pentru utilizatori, incidente);

- (3) Adaptarea proceselor de supraveghere prudențială.

Prin aceste măsuri, regimul „societății de plată mici” poate deveni operațional într-un interval relativ scurt, în condiții de securitate juridică și prudențială, replicând în mod adaptat experiența pozitivă a Poloniei în utilizarea instituțiilor de plată mici ca instrument de dezvoltare a pieței plăților și a ecosistemului Fintech.

2. Modificarea art. 59 din Legea nr. 114/2012

Implementarea modificării propuse la art. 59 din Legea nr. 114/2012 va fi asigurată de către Banca Națională a Moldovei, în calitate de autoritate de supraveghere a prestatorilor serviciilor de plată. Nu sunt necesare capacități instituționale suplimentare.

VI. MODIFICAREA LEGII NR. 133/2016 PRIVIND DECLARAREA AVERII ȘI A INTERESELOR PERSONALE

Implementarea prevederilor proiectului de lege necesită, în principal adoptarea de către Guvern, într-un termen determinat, a modificărilor la Hotărârea Guvernului nr. 1141/2017 și la alte acte normative subordonate relevante, în vederea eliminării trimiterilor sau soluțiilor tehnice care consacră, direct sau indirect, exclusivitatea de facto a infrastructurii STISC, precum și configurării procedurilor și a cerințelor tehnice astfel încât să accepte efectiv toate semnăturile electronice calificate recunoscute de legislația națională, indiferent de prestator.

VII. MODIFICAREA LEGII CU PRIVIRE LA PREVENIREA ȘI COMBATerea SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI

Implementarea modificărilor propuse va fi realizată în principal prin actualizarea cadrului secundar și a procedurilor operaționale ale instituțiilor implicate în regimul național AML.

În special vor fi necesare următoarele:

(1) Elaborarea/modificarea actelor normative ale Serviciului privind criteriile pentru entități de dimensiuni mici; modelele de evaluare a riscurilor simplificate; procedurile de prelungire a păstrării datelor; aplicarea raportărilor pe prag pe baza evaluărilor de risc.

(2) Adaptarea reglementărilor prudențiale și de conformitate ale Băncii Naționale și altor supraveghetori, pentru a integra noul regim de proporționalitate.

(3) Actualizarea procedurilor interne și a sistemelor IT ale entităților raportoare pentru noile criterii de raportare pe prag; noile reguli privind evaluarea riscurilor și măsurile de CDD simplificate/sporite; implementarea termenelor revizuite pentru raportare și sistare.

VIII. MODIFICAREA LEGII NR. 174/2021 PRIVIND MECANISMUL DE EXAMINARE A INVESTIȚIILOR DE IMPORTANȚĂ PENTRU SECURITATEA STATULUI

Implementarea va fi asigurată de autoritatea competentă în examinarea investițiilor, în cooperare cu instituțiile responsabile de securitatea națională, securitatea cibernetică și protecția infrastructurilor critice.

Sunt necesare măsuri de instruire internă privind utilizarea CAEM ca instrument orientativ și aplicarea criteriului „importanței pentru securitatea statului”. De asemenea, este utilă elaborarea unor ghiduri metodologice pentru identificarea activităților relevante și pentru uniformizarea practicii administrative.

Secretar de stat

Michelle ILIEV